

LETO—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sredo, 3. septembra (September 3) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 207.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

LANOV NAČRT
ZA NASELJEVANJE
SE NI REŠEN.KONGRESNIK MONDELL JE
ZBORNICI ZOPET PRIPOROČIL
NAČRT.Razni interesi seveda nasprotuje
je načrtu.

Washington, D. C. — F. W. Mondell, kongresnik iz Wyominga, je zopet vstopil za predlog, ki je izdelana po načrtu tajnika za notranje zadeve za naseljevanje vojakov na farmah, na takozvanih neobdelanih zemljiščih. Načrtu nasprotujejo razni kongresniki, na katere pritiskajo od zunaj razni privatni interesi.

Veleposestniki ne vidijo radi, da se število kmetov poveča, ker bi se povečala produkcija kmetijskih produktov, kar pomeni, da se znižajo cene kmetijskih pridelkov.

Industrijski nasprotujejo naseljevanju na farmah, ker se kreči število industrijskih delavcev. Če se zniža število delavcev v industriji, toliko manj jih prihaja pred tovarno in ponuja svojo moč napreda. Krčenje delavskih armad pa povzroči, da ne morejo industrijski podjetniki znižati delavske meze.

Veleposestniki in industrijski interesi pa ne povedo svojih vzrokov odprto, zakaj nasprotujejo Lanovemu načrtu za naseljevanje doslužnih vojakov na neobdelanih zemljiščih, ampak skušajo doseči po ovinkih, kar se ne upajo povedati odprto. Če bi privatni interesi odprto govorili, bi jih bilo tudi lahko ugnati in dokazati, da njihovi govorji proti naseljevanju na kmetijskih zemljiščih izhajajo iz goljubištev. Tako pa pravijo na pr. veleposestniki, da je načrt neuporaben, ker niha ne more začeti s farmo, če nima potrebnega denarja. Industrijski interesi pa govorijo, da je načrt še vedno zaviral v meglo, prava fata morgana, iz katere ne more priti nič dobrega.

Dalje so še zemljiški interesi, to so trgovci, trgujoči z zemljišči, ki pravijo, da načrt ni dosti prid. Seveda prihajajo tudi ti govorji iz goljubištev, kajti trgovci vidijo v tem naseljevanju veliko škodo za svoje zemljiščne kupčije, kajti jasno je, če bodo doslužni vojakovi dobili zemljišča od vlade, jih ne bodo kupovali od zemljiških trgovcev.

V resnici je pa načrt tajnika Lana za naseljevanje doslužnih vojakov zelo praktično in premišljeno izdelan.

Načrt določa, da se ustanovi sklad pod imenom "Soldier Settlement Fund" za naseljevanje vojakov. Vsako leto dovoli kongres nove doklade po proračunu tajnika za notranje zadeve. Predloga pooblašča tajnika notranjih zadev, da kupi potrebna zemljišča za naseljevanje, ali pa naseljuje vojakove na javnih zemljiščih.

Zemljišča se razdeli v večje parcele, ki so prilagodene za poljedelstvo. Cena za svet bo približno taka, kakršno imajo zemljišča na trgu. Naseljenik bo moral plačati pri nakupu eveta pet odstotkov od nakupne cene, ostalo vsoto pa plača v štiridesetih letih.

Naseljenci bodo lahko najeli posojilo do \$1.500 ali do 75 odstotkov od vrednosti od posojil, zgrajenih na posestvu. Za živino si pa lahko izposodijo do \$1.200.

LETALEC KAZNOVAN.

Kansas City, Kans. — Letalec Charles H. Levy je bil obsojen na pet in dvajset dolarjev denarne globe in troške, ker se je z letalom približal hiši farmarja do deset čevljev. Farmar je priča, da je letalo prestrašilo njegovo družino. Dogodek se je odigral v Dodsonu, Mo. Sodnik je pri vtemeljevanju svoje sodbe dejal, da je letalec kalil mir.

KANADSKI FARMARJI
SE PROBUJAJO.ORGANIZIRALI SO SE POLI-
TIČNO.Pri volitvah v parlament posta-
vijo najmanj petdeset
kandidatov.

Toronto, Ontario. — Kanadski farmarji so prišli do spoznanja, da bodo vedno služili mogočnim finančnim interesom za tla, če se ne organizirajo politično kot njih tovarši v Severni Dakoti. Stare politične stranke so jih tolažile in obetale razne reforme, storile pa niso nič zanje. Blizajo se splošne volitve za legislaturo, v kateri je 111 poslancev. In farmarji so se odločili, da postavijo najmanj petdeset kandidatov, da tako dobe ravnoštevje moči v prihodnji legislaturi v svoje roke.

V svoj program so sprejeli poleg tega, ki se direktno tičejo farmarjev, svobodo govora in tiska, kajti spoznali so, če bodo še nekaj časa stare stranke dominirale v legislaturi, da v Kanadi ne bo več tega, kar razumemo pod besedami svoboda govora in tiska.

Farmarji so se pričeli organizirati v letu 1913 v organizaciji, poznani pod imenom United Farmers of Ontario. Njihova organizacija je najprej bodrila med njimi zadržano misel. Zadržanost se je med njimi kmalu razvila, tako da farmarske zadruge prodajo na leto za več milijonov dolarjev blaga. Ali v tem letu so se farmarji prepričali, da izgube na drugi strani, kar pridobijo na zadržanosti, ker niso organizirani politično.

Njihova organizacija, ki je v začetku propagirala le zadržano misel, je sedaj postala tudi politična. Kandidat, ki bo hotel dobiti pri prihodnjih volitvah farmarske glasove, se bo moral odpovedati starih strankam in sprejeti politični program farmarske organizacije.

Farmarji se povsod prebujajo in politično organizirajo, le delavci še večinoma spe in si domišljajo, da zanje zadostujejo njih strokovne organizacije in da so politične delavske organizacije nepotrebne. Ali ne bi bilo pametno, če bi ali tisti delavci in delavski voditelji malo k farmarjem v šolo, ki blebetajo tjevidan, da se delavcem ni treba politično organizirati, da jim vendar enkrat pade mrena z oči in spoznajo, da se morajo politično organizirati in ne tavati za starih strankami, ki nimajo zanje drugega, kot obljube!

MAMI ZADUŠILA OTROKA S
GUNJO.Po izvršenem umoru je hotela iz-
vršiti samomor.

Conestville, Pa. — Mrs. H. Marchetti, stara trideset let, je porinila svojemu tri leta staremu sinčku enunjo tako globoko v grlo, da se je zadušil.

Ko se je oče vrnil domov, je pogrešil sinčka in pričel ga iskati, kajti soproga mu je rekla, da je sinček zgodaj zjutraj odšel od doma. Našli so ga šele pozno ponoči mrtvega pod streho. Ko je mati slišala, da so našli sinčka, je tekla k bližnjemu potoku in je skočila vanj, da utone. Rešili so jo iz vode, naker je priznala dejanje. Vprašali so jo, zakaj je umorila sinčka, a ona je odgovorila: "Znorela sem."

ZLATO BO ZOPET ODPISLA-
NO IZ AMERIKE.

New York, N. Y. — Iz New Yorka bodo zopet odposlali za \$1.799.000 zlatega denarja. Na Japonsko pojde za en milijon dolarjev zlata, v Kitaj za \$724.000, v Južno Ameriko pa za \$75.000.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo večinoma oblačno in nestabilno. Severovzhodni vetrovi.

PRIVATNI INTERESI
NAD ČLOVEŠKI-
MI PRAVICAMI.PETICIJA DELAVCEV ZA
PREKLIC SODNIŠKE
PREPOVEDI ODKLO-
NJENA.Sodnik je podpisal sodniško
prepoved, ne da bi jo
čitel.

Chicago, Ill. — Lokalna organizacija izdelovalcev ženskih oblačil in kril je št. 100, pripadajoča k centrali "International Ladies' Garment Workers Union," je vložila na višjega sodnika Joseph B. Davida v Chicagu peticijo, v kateri predlaga, da sodnik razveljavi sodniško prepoved, ki preprečuje razpustitvenje stavkovnih straž pred tovarno trdke Philip Klafier & Co., v kateri je stavka.

Sodnik Davis je na odprti obravnavi priznal, da imajo delavci in delavke pravico priti na delovno mesto, da podpisajo pogodbo z delavsko organizacijo in da se delavci upravičijo do delne kontrole v industriji, da smejo stavkati in povabiti stavkoka delavce, da prenehajo s delom in se pridružijo organizaciji.

"Toda," je dejal sodnik, "če tako delo škodi biznisu kompanije, tedaj nimajo (delavci) pravice, da store kaj takega."

Po tej nepričakovani izjavi je sodnik odklonil peticijo za preklic sodniške prepovedi.

V tem razpravi je sodnik priznal, da so v sodniški prepovedi, ki jo je podpisal, stvari, o katerih ni vedel, da so notri. Nikakor ne dovolj, da se sodniška prepoved modifikira tako, da dovolj stavkajočim delavcem hoditi pred tovarno gorindol, ali da se pokličejo delavci iz simpatije na stavko.

Razprava je bila precej glasna, glasna od strani sodnika, ki ni dovolil advokatom obeh strank dolgih govorov in je sam govoril venomer.

Ko se je razprava razvila tako daleč, da se je pričela sukati o določbah, ki preprečujejo stavkovne straže, je postal sodnik Davis razburjen. Skočil je s sedeža in pričel hoditi gorindol, oblečen v črni sodniški talar, ob tej priliki je pa dejal:

"Ali mislite povedati, da imajo stavkarji pravico hoditi gorindol. Ah — to je poseganje v biznis. To je točka, pri kateri zakonita dejanja postanejo nezakonita."

"To je teroristični sistem, ki se ne trpi v Združenih državah. Delodajalec, pri katerem delajo organizirani delavci, noče, da ga vidijo iti v restavracijo, ki ni priporočljiva, ker se boji, da mu bo škodovalo pri stvarih, ki se tičejo njegovih lastnih delavcev. To je preprečevanje biznisa. To je boj kot in boj kot je nepostaven."

Sodnik je dalje pripovedoval, da je sledil dogodkom v stavki gledališnih igralcev, kot jih pripovedujejo časniki. Kompanijski advokat je hotel napraviti obljubo za svoje klijente, da ne napravijo nes pametne zahteve, dokler traja sodniška prepoved.

"Ne," je nadaljeval sodnik, "jaz ne sprejemam takih obljub od advokatov. Napravijo jih v dobi veri, ne morejo jih pa izvršiti."

OROŽJE NI ZA OTROKE.

Chicago, Ill. — 7-letni James Nolan je našel samokres svojega očeta in odšel na ulico. Pokazal je samokres svojemu 7-letnemu tovaršu Nicholasu Kanu.

"Pa lahko streljaš z njim!" je vprašal Nicholas.

Nolan je šumeril samokres na svojega tovarša in sprožil. Nicholas je bil zadet v glavo in se je zgrudil mrtve na tla. Malenček je vrzel od sebe samokres in pričel plakati. Prihitele je njegova mati, a ko je dospela na lice mesta, je bil Nicholas že mrtev.

POLICAJI NA VZHODU
SE ORGANIZIRAJO.USTANOVLILI SO ORGANIZA-
CIJO V TREH MESTIH.Zadeli so na opozicijo, toda poli-
caji vztrajajo pri zahtevi za
združenje s A. D. F.

Chicago, Ill. — Policaji so pričeli tudi do spoznanja, če niso organizirani, da se nihče ne briga za zboljšanje njih življenjskih razmer. Seveda ni to spoznanje postalo še splošno, ampak v treh večjih mestih na vzhodu so se pričeli organizirati.

V New Yorku so se organizirali policaji, toda imena odbornikov njih organizacije še niso znana, ker se boje, da policijski komisarji nastopijo proti njim. O policijski organizaciji je znano le toliko, da so izvoljeni še odborniki, izbran je tudi pravni svetovalec in da se vsakega pridruži Ameriški delavski federaciji.

K organizaciji so pristopili samo policaji do sarkanta. Organizacija predvsem zahteva odpravo sedanega rezervnega sistema, osemurno službo, \$1.500 na leto kot minimalna meza za nove policaje, sto dolarjev več na leto, dokler se ne doseže meza \$2.000 na leto.

Ideja organizacije med policaji se je razširila prek Jersey Cityja, tako da je Charles F. X. O'Brien, član departmanta za javno varnost, pisal policijskemu načelniku, da je to gibanje v nasprotju z določbami policijskega departmanta. Naročil mu je v pismo, naj uvede preiskavo in suspendira policaje, ki so delavni v tem gibanju. V pismu pravi, da je zagovornik strokovno organizirane delavske, nikakor se pa ne strinja, da se policaji tudi organizirajo.

To pismo dokazuje, da se je gibanje med policaji že precej razširilo in da ga tudi taki fermarji ne morejo ustaviti. Metoda višjih policijskih uradnikov, s katero hočejo ustaviti gibanje, je pa podobna potezam privatnih podjetnikov, s katerimi hočejo ostrašiti delavce, da se ne organizirajo.

Policaji se seveda ne brigajo dosti za take fermare, ker so prišli do spoznanja, da morajo biti organizirani, če hočejo kaj doseči. Dokler niso organizirani, služijo za igračo raznim političarjem, vpoštevani so le ti, ki imajo močno politično protežiranje.

V Bostonu so kljub takemu ukazu ustanovili svojo organizacijo, v katero se je vpisalo 1.400 policajev. Policijski komisar Curtis se trudi, da uniči organizacijo. Ali po znanem naravnem zakonu, da vsak tlak rodi protitlak, se tudi policaji nočejo pokoravati komisarjevim odredbam, s katerimi jim je prepovedal organizacijo.

SENATOR LA FOLLETTE NA-
SPROTUJE RUDNINSKI
PREDLOGI.

Washington, D. C. — Senator La Follette je izjavil v senatu, da se predsednik ne upa napasti monopolističnih družb kot Standard Oil družbo, United States Steel korporacijo, premogovski trust, ki hočejo spraviti pod svojo kontrolo naravna bogastva.

Senator iz Wisconsin je prišel v to obtožbo na dan, ko je govoril o rudninskih predlogih. Zahteval je, da se ne izroče zadnja naravna bogastva privatnim korporacijam, ki so lastnina ameriškega ljudstva. Izjavil je, če bo predlog sprejet, da bo Standard Oil družba imela od nje velike koristi.

PREISKAVA PRODUKCIJSKIH
TROŠKOV ZA PAPIR.

Washington, D. C. — Senatski pododsek bo preiskal, kako visoki so produktivni troški za papirski papir. Predsednik tega pododseka je senator La Follette iz Wisconsin.

"VEČNA" BLOKADA
RUSIJE JE NAČRT
AMERIŠKE VLADE.300.000 BOLŠEVIKOV PODI
KOLČAKA PROTI IRKUTSKU.Zaprli bodo vse pristanišča na
ruskih obalah, dokler "ljudstvo
ne stabilira svoje vlade."

Washington, 2. sept. — Iz zanesljivih višnih krogov se poroča, da je Wilsonova vlada izdelala nov načrt za "demokratiziranje" Rusije. Načrt se glasi, da se vsa pristanišča mesta v Rusiji napolnijo z živili in drugimi potrebščinami v prid vsake ruske stranke, ki hoče voditi boj proti boljševikom in pomagati, da se "ustalira ljudska vlada". Zavezniki so zadovoljni s tem načrtom. Angleži in Francozi bodo kontrolirali pristanišča ob Črnem morju, Angleži, Francozi in Američani severna pristanišča, Angleži baltička pristanišča, medtem ko bo sibirski železnica služila za dovažanje stvari v Irkutsk in druge kraje na vzhodu. Entente je baje prišla do spoznanja, da z oboroženo silo ne reši ruskega problema in poskuša ti hoče na ta način.

Policaji na Kolčakovski fronti je po najnovejših poročilih, ki jih je prejel vojni departament, sledeči:

Kolčak s svojimi 200.000 možmi, med katerimi je 1500 angleških in francoskih prostakov in častnikov, se umika iz Omka proti Irkutsku. Pred rdečo armado 300.000 mož. Kolčakove čete so slabo opremljene; kajti večji del opreme in skoraj vse težke topove je izgubil na begu od Pernaja. Okrog Irkutsk se še nahaja 40.000 Čehoslovakov, katere upa Kolčak vključiti v svojo armado. Ob Irkutsku do Vladivostoka so japonski in kitajski kontingenti: v vzhodni Sibiriji okrog 32.000 Kitajcev in 40.000 Japoncev ter 8000 Američanov. Nadaleje se nahaja tamkaj okrog 200.000 neoboroženih Nemcev in Madžarov, bivših ujetnikov in Kolčak namerava oborožiti tudi te ljudi in jih porabiti za svojo kampanjo.

London, 2. sept. — Brezlično uradno poročilo iz Moskve se glasi, da Karkov, 115 milj severno-vzhodno od Jekaterinoslava, pade vsočas. Sovjetske čete so reokupirale Sugjo, Oljan in Balikev v okoliščini Karkova na Denikinovi fronti. V okolici Orenburga so boljševiki ujeli bataljon 800 mož in kosaški polk 500 mož.

Iz Varšave poročajo uradno, da so Poljaki okupirali Novo Aleksandrovsk in ujeli 500 mož južno-zapadno od Dvinska. General Ironside, poveljnik zaveznikih čet v Murmansku, poroča, da so njegove čete vzele vas in železnisko postajo Emeo 29. avgusta.

SENATNI ODESK PRIPOROČA
ENAKOST GLASOV V LIGI

Washington, D. C. — Senatski odesk za znanje zadeve je sprejel predlog, da imajo Američani toliko zastopnikov v ligi narodov kot Velika Britanija. Predlog je stavil senator Johnson in zanj je bilo oddanih devet glasov, proti pa osem.

Johnsonov predlog je zelo prevladno sestavljen, tako da ne imenuje Velike Britanije. Predlog pravi, če ima katere država kolonije in zastopnike teh kolonij v ligi narodov, tedaj imajo Združene države pravico do ravno toliko zastopnikov.

STARA ŽENA V KAŠI.

Bluefield, W. Va. — Zvezni uradniki so prišli v hribih 70-letno Mary Eperson in so našli pri nji dve galoni in pol žganja. O ženi gre govorica, da je skozi pol stoletja kuhala tihotapsko žganje, toda oblastnim organom ni nikdar prišla v roke. Ujeli so tudi njenega sina, pri katerem so našli kotel za kuhanje žganja.

JUGOSLOVANSKA VLADA
NA SLABIH NOGAH.RUMUNCI SE VEDNO ROPAJO
NA OGRSKEM.Ogrska ima zopet nov kabinet;
veletrgovca na čelu nove vlade.

Dunaj, 27. avg. (zakasnelo). — Nova jugoslovanska vlada s Ljubomir Davidovičem na čelu je na slabih nogah. Iz Beograda poročajo, da je malo manjkalo, da ni vlada danes padla vled nesužniče v narodnem predstavništvu. Bila je debata o programu nove vlade in sborovanje je bilo zelo voharno; od vseh strani so leteli napadi na ministre. Davidović je odgovoril kritikom, da bolj napadajo osebe kabineta kot pa program vlade. Pri končnem glasovanju je dobila vlada osem glasov večine.

Budapešta, 2. sept. — Diktator Friedrich, čigar zadnja zaslonba so še bili rumunski bajonet, se je udal v zahtevo entente in v nedeljo je naznanil, da odstopi s vsem svojim ministratvom. Takoj nato se je sestavila nova vlada pod vodstvom Franca Heinricha, veletrgovca z železnino. V novem kabinetu so trije socialisti, in sicer Julij Peldi za zdravstvo, Joseph Garami za trgovino in Karl Payer brez portfelja. Ostali ministri so liberalci in klerikali.

Friedrich, vodja monarhistov, je trdovratno vztrajal, ker je vedel, da ima za seboj Rumunce, ki še vedno gospodarijo na Ogrskem. Podal se je še le v soboto, ko je ententa ponovno blokirala Ogrsko in ko so ogrski in avstrijske banke sklenile, da ne bodo več izdajale denarja Friedrichovi vladi. Poročilo se, da se je Friedrich pogajal z Rumunji za separatni mir. Nova vlada seveda ne bo priznala nobenega pogajanja; Heinrich je izjavil, da se bo vlada pogajala le z entento.

Rumunci še vedno ropajo v Budapešti in po vsej deželi. Včeraj je odšla proti rumunski meji dve milijardi dolga vrsta vozov, naloženih s pšenico in senom. Ker se ne morejo rumunski banditi poslužiti železnice, odvažajo naropano blago na navadnih vozovih, ki jih vlečejo konji in voli. Prednostno Rumunec ne pozna več nobene meje. V nedeljo je rumunski oficer vlomil s tolpo vojakov v ameriško garažo v Budapešti in vzel ves gazolin. Ameriški šoferji so protestirali, da je gazolin ameriška lastnina, toda rumunski častnik se je odrezal: "Ne damo fige za Ameriko!" — Rumunci so oplenili vso deželo; pobrali so žito, kar ga je bilo letos pridelanega in vse poljedelske stroje, vozove, avtomobile in živino. Vsi protesti za veznikov nič ne pomagajo. Rumunci se smejejo, skomizgavajo z ranami in ropajo dalje.

ŽUPAN NASPROTUJE ORGA-
NIZACIJO POLICAJEV.

Boston, Mass. — Andrew J. Peters, mestni župan, je izjavil, da soglasja s policijskim komisarjem Edwin U. Cytisem, ki nasprotuje, da se organizirajo policaji in pridružijo ameriški delavski federaciji. Kasneje je dejal, da osebno ne nasprotuje, če se policaji organizirajo, da si zboljšajo svoje razmere, nikakor se pa ne strinja, da se njihova organizacija pridruži Ameriški delavski federaciji.

Župan je dal s to izjavo moralno zaščito tistim strokovno organiziranim delavcem, ki venomer govorijo, da je nepotrebno, da se delavci organizirajo politično. Komur županova izjava ni odprla oči, da je spregledal, ta ostane slep vse svoje žive dni.

ENA LADJA NA TEDEN.

New York, N. Y. — Newark Bay kompanija je zopet spustila tri tovarne parnike v vodo. Družba izjavlja, da povprečno spusti po eno ladjo v vodo na teden.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

SPLOŠNA STAVKA V SLOVENIJI.

Iz poročil v "Napreju".

Zgodilo se je, kakor smo pričakovali. Splošna stavka slovenskega zavednega ljudstva je izpadla sijajno. Nismo dvomili niti trenutek o učinkovitosti uspehu stavke, prepričani smo bili, da bo naše organizirano delavstvo na poziv stranke zapustilo solidarno vsako delo ter pokazalo z vso svojo številstvo in discipliniranostjo, na kateri strani je moč in zavest. Zaman so bili vsi poskusi nasprotnikov, zaman vsi žurnalistični manevari. Komaj v petek zjutraj smo priobčili proglas stranke, ki vabi delavstvo, da stopi v splošno stavko, v nedeljo je že počivalo delo, v ponedeljek zjutraj je že bil veliki trg pred "Mestnim domom" poln ljudstva na tisoče in tisoče delavcev in delavk, na tisoče in tisoče naših solojevnikov, na tisoče in tisoče nositeljev socialistične ideje, z neštevilnimi zastavami, prežeti vsi največje navdušenja, najelo bokeje vere v združeno moč slovenskega delavstva, v neizogibno zmago. Ne pozabimo skratka ta velika rdeča dneva našega ljudstva. Kajti kakor v Ljubljani, tako je bilo tudi na deželi, povsod je bil uspeh stavke naravnost veličasten. Delo je počivalo povsod, v rudnikih, v tovarnah, v deželnihih lid, povsod impozantni shodi ogromni sprejdi, navdušenje v vseh sredi, zavest in odločnost na vseh litihi. Merili smo svoje moči, in prav nič ne pretiravamo, če trdimo, da kar je delavstva na Slovenskem, ki roba in trpi v tujo korist — in tega menda ni malo na naši izkoriščeni zemlji — to je danes v svoji ogromni večini vse v našem tabornu, v tabornu mednarodnega socializma.

Imeli smo že prvega maja priliko, da manifestiramo, da prestejemo svoje vrste, da pregledamo svoje delo, sijajna je bila majniška manifestacija. Toda še vse bolj pomembna in impozantna je bila ta dvodnevna stavka, ker ni šlo strokat za običajno, priznano mednarodno manifestacijo, tokrat je bilo treba ob nenormalnih razmerah in pod nenormalnimi pogoji, ob organiziranem odporu mešanstva, zapustiti delo, stopiti na ulice, dvigniti svoj glas v obrambo revolucionarne Rusije in Ogrske, v obrambo ljudskih pravic in svobodskih nasproti brutalni vsesplošni reakciji buržoaziji.

Stavkalo ni le slovensko, stavkalo je vse jugoslovansko ljudstvo. Od Beograda do Ljubljane je stal jugoslovanski proletarijat v enem kolu pod eno zastavo, ves prežet zmagovalne ideje nove internacionalne.

Ta splošna stavka ni bila le protest proti reakciji, bila je ohenem praznik jugoslovanskega proletarskega ujedinjenja. Ujedinili smo se proletarij Jugoslavije dejansko v trenutku, ko smo šli pod enim praporom na ulice, da branimo najvišje cilje socializma.

Kdor je prvi videl prve delavske sprejede v Ljubljani, in jih primerjal z večeršnjim, ta je imel takoj pred očmi pravo sliko našega silnega napredka.

Naprej, sodrug! Ni se nam več štati, ni se nam več obotavljati, postali smo faktor, s katerim bodo morali nasprotniki hoče noče računati. Kakor smo bili slabi ob tej težki priliki, tako bomo tudi v vsakem drugem trenutku. Prihodnje volitve bodo pokazale ostalo.

Ponosni smo na to dvodnevno stavko, ponosni na to veličastno afirmacijo delavstva.

Naprej!

Jesenice. — Tovarne na Jesenicah, na Javorniku in na Dobravi so ustavile delo v soboto popoldne. Tovarniški proletarijat je stopil kot en mož v stavko. Na železnici so zapustili naši ljudje delo kljub vsem protigataeljam zvezarjev. V nedeljo dopolne so se napolnile ceste naših ljudi, ki so hiteli na shod. Ker je bila dvorana premajhna, je napolnil razredno zasedni jeseniški proletarijat prostore dvorane pri Jelenu. Zborovalec je bilo okrog 2000. Protestno zborovanje je otvoril sodrug Lemež iz Ljubljane, ki je z enournim govorom ostru zarila

pomen našega generalnega strajka, tega revolucionarnega orožja proletarijata proti današnji kapitalistični družbi.

Maribor. — Tu se je vršila manifestacija solidarnosti mednarodnega proletarijata z veliko slovesnostjo. Mariborski proletarijat je pokazal svojo zavednost. Počivalo je vse delo. Stavkali so delavci vseh kategorij. Tudi naši sodrug železničarji so stavkali. Stavko na železnici so kazili samo zvezarji.

Včeraj dopolne se je vršil svečan protestni shod. Udeležilo se ga je nad 3000 ljudi. Nekaj delavcev je bilo aretiranih. Proti temu so se že podvzeli potrebni koraki. V obče je manifestacija vladala svoje imponujoče številnosti in discipliniranosti napravila na vse najgloblji vtis. Socialistični Maribor je pokazal svojo moč in solidarnost.

Celje. — Pri nas je 20. in 21. t. m. v mestu kakor tudi v okolici počivalo vsako delo. Delavstvo je pokazalo svojo zavednost in solidarnost.

Ob 9. uri so včeraj dopolne kovinarji iz Štor prikorakali z rdečo zastavo in godbo pred hotel "Union". Navdušenje je bilo veliko, razpoloženje slavnostno.

Nato se je vršil velik javen shod. Mesto Celje ni še videlo tako obilno obiskanega, tako veličastnega shoda kot je bil ta. Več tisoč ljudi je polnilo veliko dvorano in stranske prostore hotela "Union".

Polagoma dobivamo poročila, da iz drugih krajev Slovenije o poteku splošne stavke na 20. in 21. t. m. Vsa poročila pričajo, da se je prav vse delavstvo cele Slovenije solidarno udeležilo stavke, marveč tudi zgovorno kažejo, da Poročila ne pričajo samo tega, se naše vrste dnevno množe in da se šle proletarska zavest že tako močno utrčila med delavstvom, da se nimamo bati niti najmanjših bojev.

Hrastnik. — Pri nas je bila stavka splošna. Delavstvo je zapustilo delo tako v rudniku, kakor tudi v kemični in steklarni tovarni.

V ponedeljek so že pred tretjo uro popoldne začeli zbirati ljudje, ki so prišli na shod od vseh strani. Shod je bil obiskan naravnost v ogromnem številu ljudstva. Delavci iz steklarne in kemične tovarne so se korporativno udeležili shoda z rdečo zastavo. Tudi rudarji so prišli na shod z zastavo.

Zidani most. — Tudi pri nas nismo zaostali za zavednim delavstvom celoga sveta. Naši sodrug železničarji so vstopili vsi v stavko. Žalibog pa so nekateri zapeljani delavci "Zveze", ki so se stavili v službo kapitalističnim nakanam, ter s tem sami sebe tolkli po glavi. Ne samo naši sodrug železničarji, nego tudi vsi tovarniški delavci so se pridružili tej velepomembni stavki.

Splošna stavka na Hrvaškem.

Tudi sodrug na Hrvaškem, Bosni, Hercegovini in Srbiji so se udeležili mednarodne dvodnevne solidaritetne protestne stavke. Natančnejša poročila iz raznih krajev naše države dosedaj še nismo dobili. Priobčujemo pa zaenkrat kratko poročilo iz Zagreba. Ob socialistični stranki sta se udeležili stavke. V Zagrebu je počivalo vsako delo. Na shodih se je odločno protestiralo proti vojaškim intervencijam mednarodne buržoazije na Ogrskem in v Rusiji.

Zagreb, 2. julija. Včeraj je bila v Zagrebu generalna stavka. Demničarji, socialna demokracija so imeli skupščino, na kateri je bila enoglasno sprejeta resolucija v protest proti imperialističnim tendencam velaylasti pri sklepanju miru v Parizu, dočim tvorijo mali narodi, posebno jugoslovanski, samo drobiti za poravnavanje računov med imperialističnimi vellesilami. Resolucija nadalje zahteva, naj se vse politične preganjance izpusti na svobodo in že obsojenim kazni potom amnestije odpusti. Za sedaj se zahteva uvedenje ustavnih pravic in svobodskih za vse državljane. Končno protestira resolucija proti uporabljanju jugoslovanskih čet za uduševanje boljševičkih stremiljenj na Ruskem in Madžarskem in zahteva, da se jugoslovanske čete takoj vrnejo, iz Rusije in demobilizirajo. Levičarji (komunisti) so imeli enako skupščino s sledečim dnevnim re-

dom: 1. Mednarodna solidarnost proletarijata. 2. Protest proti reakciji in korupciji. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija v sličnem smislu kakor na skupščini demničarjev.

Demija ministrov dr. Korošca in Gostinčarja. — Beograd, 19. Danes se je pojavila ministrska kriza. Minister dr. Korošec in Gostinčar sta odstopila. Vzrok krize tiče v tem, da je prišlo do precej ostrega nastopa med ministrskim predsednikom Pročlem in ministrom dr. Korošcem zaradi stavke 20. in 21. t. m. Ministrski predsednik je zahteval radikalne korake proti stavki, dočim je ministriški podpredsednik dr. Korošec bil popustljivejši. Zaradi te popustljivosti je Pročel napravil napram dr. Korošcu pikre opazke. Nato je dr. Korošec z Gostinčarjem zapustil sejo ministrskega sveta ter podal demisijsko.

Zvišanje cen premoga. Trboveljski premogokopni družbi je dovoljeno zvišanje cen premoga, in sicer: 1. za kosovce, in oreho-

veve 135 K za tono, mesto dosedanjih 114 K; 2. za zdrob 1. in II. vrste 110 K za tono, mesto dosedanjih 102 K 40 vin. Povišanje velja od 1. julija t. l. dalje. Premogokopu v Mirni se dovoli zvišanje prodajnih cen premoga pričenši s 6. aprilom t. l. in sicer: kosovce 1120 K za 10 ton, srednji premog 1100 K za 10 ton, preho-

vec 1080 K za 10 ton in zdrob 850 K za 10 ton.

"Novomeški boljševiki". — Dne 23. julija se je vršila pred dež sodiščem obravnava proti Jožetu Pirnarju, sodarju na Brodu, Ivanu Florjančiču, kovarju na Slatniku, Ivanu Puglju, posestniku v Rumanji vasi, Alojziju Kojirju, gostilničarju na Brodu, Francu Sajeveu, vtičkarju na Brodu, Jožetu Šporarju, posestniku v Rumanji vasi, Francetu Fabjanu, posestniku v Irči vasi, Janezu Repniku, kočarju v Birčni vasi in Antonu Mavšarju, posestniku na Velikem Ceroveu. Obtoženi so, da so 27. decembra 1918. leta izšli od župana v Kadiji Jožeta Zorca podpis izjave, s katero odstopa kot župan Kandije, in prevzame občinsko vojno posojilo. S tem so mu zabilili svobodo kretanja. Mavšar je tudi obtožen, da je zamahnil proti Zorcu s palico, ki jo je z roko prestrigel. Fran Florjančič je rekel dne 28. decembra 1918 v Novem mestu Francetu Medvedu ml. in Jožetu Vrtiču, da naj pove vsak očetu, da morata priti danes ali jutri na občino podpisati vojno posojilo, če ne bosta šla, ju bodo pripeljali s konjem. Florjančič je tudi rekel Vrtiču, da je treba razdejat graščine, farje pobiti.

Sodišču predseduje višji sodni svetnik Vedernjak, obtožbo zastopa državni pravdnik Modic, obtožence zagovarja dr. Korun. Obtoženci izjavljajo, da se deloma čutijo krive, ker so hoteli izsiliti podpis. Pirnar pravi, da mu je predložil isto izjavo, ker so ga izbrali vaščani; a on je miril, da se niso dejansko lotili Zorca. V občinski pisarni je bilo 20 ljudi, ter so vpili vsevprek. Florjančič pravi, da je izgovoril one besede po naročilu vseh občanov. Vzrok razburjenosti je bil ta, ker sase zvišale občinske doklade za 70 odstotkov. Priča Zure izjavi, da ni imelo nikakega političnega ozadja. Bil so vsi skupaj zapeljani in so storili v nezavednosti prestopke. Po zaslišanju priš in po temeljitnem predsednim resumeju je prevzel besedo zagovornik obtožencev, ki je izjavil med drugim: Nič ne čudnega, da so se občani zbrali pred stop župana ter prevzeli občinskega vojnega posojila. Nezadovoljni so bili valed nerednega občinskega pisarno in zahtevali od-slovanja občine, kar je provzročila vojna in ki se je dogajalo v vseh občinah. Razburilo jih je že posebno povišanje občinskih dokladov za 70 odstotkov. Niso se zavredali tega prestopka. Sedaj je pa itak že vsa občina pomirjena in zadeva porabljena. Če jih sodite, bodo se razburili ti in drugi 200 občanov, ki so tudi krivi. Predlagam oprostitev obsojencev. Po posvetovanju je razglasil predsednik razsodbo, po kateri je bil Ivan Florjančič obsojen po paragrafu 100 k. z na tri mesece težke ječe, poostrene s trdim težiščem vsakih 14 dni. Drugi obtoženi so bili po paragrafu k. z. opreščeni. Državni pravdnik je vložil ničnostno pritožbo.

POTOP. Zgodovinski roman.
Spišal H. Steniewicz. Poslovanil Podravski.

(Nadaljevanje)

"Naprej sem jaz dolžna biti hvaležna Bogu in vam."

"Če je tako, se mu pa zahvaliva skupno. Tudi jaz ga ne prosim ničesar drugega, nego to, da bi vas mogel braniti vselej, ko bi potrebovali pomoči."

Po teh besedah si zavise Volodijevski brke. Veselilo ga je, da se mu je tako posrečil uvod. Mlada deklica pa je zardela ter skromno povesila svoje zale oči.

"To je dorro znamenje," je mislil, odkasljaj se in nadaljeval:

"Vam gospodična, je mogoče znano, da načelujem po vašem dedu Lavdancem?"

"Da, znano mi je," odvrne Alenka. "Moj pokojni ded se ni mogel udeležiti poslednjega pohoda in je bil zelo vesel, ko je izvedel, da vam je knez vojvoda vitenski izročil ta prapor. Dejal je, da vas pozna kot izkušenega in slavnega vojaka."

"Ali je res tako dejal o meni?"

"Sama sem ga slišala, kako vas je hvalil in potem po vojni je ponavljalo te besede vse plemstvo."

"Priprost vojak sem, ki ne zasluži, da bi ga proslavljali bolj od drugih. V vsakem slučaju pa mi je zelo prijetno, da me poznate. Dokaj prijetnejše je, imeti pri sebi znanega človeka ter vedeti, a kom imamo opravila. Mnogo ljudi se počuti okrog, ki se smatrajo mojim sorodnikom, toda le sam Bog ve, kdo da so; mogoče niso niti ple-miči."

Volodijevski je nalašč tako napeljal govori-co, da bi imel priložnost povedati, kdo da je Alenka pa odvrne:

"Vam se take obsodbe ni bati. Tudi na Lit-evskim živi rodihina s tem imenom."

"Ti so že drugega pokolenja. Jaz sem Volodijevski Korčak; naš rod izvira od nekega dvornika Atiie iz Ogrske. Ko ga je enkrat sov-raznik proganjaj, se je zaobljubil presveti De-vici, da sprejme, ako uide srečno, katoliško vero. In ostal je mož beseda, ko je preplaval srečno tri reke, ki so sedaj narisane na našem grbi."

Torej niste iz tega kraja?"

"Ne gospodična. Jaz sem iz Ukrajine, od ru-skih Volodijevskih. ... Tam imam tudi malo va-sico, katero pa je sedaj zasedel sovražnik. Že od mladih nog služim v vojski, in se brigam bolj za blagor domovine nego pa za svojo lastno korist. Služil sem že pod praporom vojvode ruskega, na-kega nepozabnega kneza Jeremije, s katerim sem se udeležil vseh bitk. Bil sem pri Mahnovki, pod Konstatinovin; prebil sem zbirački glád in po bertsteškem poboju me je pohvalil sam kralj. Bog mi je priča, da nisem prišel, da bi se tu hvalil s svojimi vrlinami, marveč pripovedujem to radi tega, da razvidite, da nisem kak veteranjak, ki mnogo kriči, pa se boji iti v ogenj. Lahko rečem, da mi je minilo življenje v pošteni službi, v kateri se je nabralo nekaj slave, pa nič takega, kar bi mi obtežilo vest. ... To lahko spričjejo tudi drugi."

"Škoda, da niso vsi takšni!" vzdihne gos-podična.

"Vi mislite gotovo še ne onega nasilnika, ki si je drznil dvigniti nad vami svojo roko!"

Gospodična Aleksandra upre svoje oči v tla in molči.

"Kar je sejal, to naj tudi žanje," nadalju-je Volodijevski. "Vsi pošteni ljudje so ga že oh-sodili, dasi deloma krivično, ker pravijo, da se je zvezal s sovražnikom in da mu je ta dal svojo pomoč. Njegovi ljudje so bili poprej tolovaji na veliki cesti."

"Od kod veste to?" vpraša gospodična ter vpre vanj svoje modre oči.

"Od teh ljudij samih. Čuden človek je ta Kmitie. Ko sem ga imenoval pred dvobojem izda-jalcem, se ni opravičeval, dasi tudi sem ga oh-dolžil po krivem. Zelo je videti ošaben."

"Ali ste to povsod govorili, da on ni izdaja-lee?"

"Ne, ker nisem vedel, točno odslej bom govo-ril. Neresnice se ne spodobli govoriti celo o sov-razniku."

"Vi ste vrl človek, kakršnih je malo. ... reče hvaležno gospodična ter ga prijazno pogle-da."

Volodijevski si zopet vihn od veselja svoje brke.

"Povem še več," reče vitez. "Ne hvalim rav-nanja gospoda Kmitiea in se niti ne čudim, da si je prizadeval dobiti roko dekleta, kateri bi zavi-dala lepoto celo Venera. Obup ga je napeljal k temu prestopku ter ga brčkone zopet napelje, ako najde k temu priložnosti. Kako hočete ostati brez varstva? Takšnih Kmitieev je še več na sve-tu, in vaša nedolžnost pride torej še večkrat ne-varnost. Bog mi je dal priložnost, da sem vas o-svohodil, sedaj pa me že kliče vojni rog na boj. Kdo naj vas čuva? ... O vojakih govore, da so brezčutni, kar pa ni res. ... Tudi moje srce ni iz-skale, tudi jaz ne morem hladnokrvno zreti kra-sote."

Pri teh besedah pada Volodijevski pred gos-podično na kolena.

"Draga moja!" zakliče, "podedoval sem po dedu vaš polk, dovoli mi, da podedujem tudi te-be, njegovo umkinjo. Vzemite me kot svojega va-ruha, pa boš lahko varna in mirna. Dasi tudi poj-dem na vojno, ime samo te bude branilo."

Gospodična vstane s sedeža ter pogleda za-čudena Volodijevskega. On pa nadaljuje:

"Reven vojak sem, toda plemič in pošten človek. Prišezam ti, da ni nikakega madeža ne na mojem orožju, ne na moji vesti. Krivo je mo-goče, da tako hitim, toda vedi, da me kliče domo-vina. Kaj, ali me ne obodriš, ali mi ne rečeš dobre besede?"

"Vi želite od mene nekaj, kar ni mogoče. ... Za Bogal. ... To je nemogoče!" odgovori s stra-hom Alenka.

"Vse je odvisno od tebe. ..."

"Uprav radi tega vam pravim naravnost: ne! ... Resnica, dokaj hvale sem vam dolžna," nadaljuje gospodična ter nagubanč čelo; "zah-tevajte, kar hočete, vse dobite, samo moje roke ne!"

Volodijevski vstane.

"Vi hočete biti moja žena, kaj?"

"Ne morem."

"Jeli to vaša poslednja beseda?"

"Poslednja katere ne prekličem."

"Mogoče vam pa samo moja naglica ne uga-ja! Pustite mi vsaj iskrico upanja!"

"Ne, ne morem!"

"To pomeni, da ni tukaj zame sreče, kakor je tudi drugje ni bilo. Draga gospodična, ne prosim vas plačila za uslugo, ker po to nisem prišel. Pro-sil pa sem vas, da bi mi dali prostovoljno svojo roko. Po šli pa tudi roke ne vzamem. Vi me pre-zirate. ... Bog daj, da bi se tega ne kesali ke-daj! Grem od vaše hiše, kakor sem prišel sem-kaj; ne vrnem se več, ker me smatrate pečimni-kom. Bodite srečni, bodi tudi z vašim Kmitieem!"

KAJ VAM JE POTREBNO. BERITE V LASTNO KORIST.

Posiljanje denarja.
Po John Nemeth State Bank, katere ima zvezo s banko v Zagrebu, morate poslati denar v staro domovino. Potrebno in revščina je velika. Zahtevajte cenik. Za denar se vam garantira.
Krone se sedaj zale po ceni. Kupite krone na bančni nakaznico v John Nemeth State Bank. Zahtevajte, da se vam vse glode teh nakaznic natančno razladi. Vložite dolarje v banki na knjižico.
Posiljite denar na John Nemeth State Bank, ker dolar ima samo tedaj vrednost, ako vam neoi tudi gotovo odstopa. Denar dobiti nazaj kadar hočete.
Ako hačete potovati domov, ne zapustite delo, ampak pošlite na spodnji naslov, da se vam stvar najprej razladi.

JOHN NEMETH STATE BANK.
1597 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

Pošiljamo denar v staro domovino.
Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Delnaciije in Leto.
Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarako in Romunsko. Jamčimo za vas poslati denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno plačan.

KASPAR STATE BANK
1908 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Inozemstvo.

Čehi se pripravljajo na vojno s Poljaki.

London. — Z Dunaja poročajo, da se Čehoslovakija pripravlja na vojno s Poljaki za slučaj, da mirovna konferenca prisodi Tešinski premeščajski kos Šlezije, Poljakom.

Trgovina med Anglijo, Francijo in Nemčijo odprta.

Pariz. — 1. t. m. je bilo oficijelno razglašeno, da je odprta trgovina z Nemčijo. Po dogovoru s francosko vlado je Anglija tudi na isti dan odprla trgovino z Nemčijo.

Komunistični polk v Avstriji rasbit.

Dunaj. — Glasoviti 41. bataljon nove avstrijske armade, ki je bil najradikalnejši med vsemi — obstal je večinoma iz komunistov — je bil te dni razpuščen na zahtevo delavsko-vojaških svetov. Vojski bodo absorbirani v drugih polkih.

Revolucija v Hondurasu.

San Salvador. — V srednjemameriški republiki Honduras traja že dalj časa revolucija proti predsedniku Franciscu Bertrandu. Po zadnjem poročilu je Joaquín Rodríguez, vodja revolucije, porazil z 200 rebeli predsednikove čete.

Japonski listi napadajo Ameriko.

Tokijo. — Vodilni japonski listi napadajo ameriški senat, ki je v odesku spremenil določbo glede na antung. "Nih Simbun" piše, da bo "čas Wilsona zelo omadeževana in vsa Amerika bo trpela," če senat zavrne originalne točke v mirovni pogodbi.

Bolgari določijo mirovne pogoje.

Pariz. — Vrhovni svet mirovne konference je sklenil dostaviti mirovno pogodbo Bolgarski še te dni. Dokument baje določa da dobi Bolgarska morsko luko na obali Egejskega morja, dočim se morajo Bolgari odreči zahtevam za gotov teritorij. Vprašanje Tracije še ni rešeno, toda to vprašanje ne bo zavleklo mirovne pogodbe.

Ameriški kapital na Ogrskem.

Ženeva. — Neka ameriška družba je pravkar kupila Manfred Weissovo tovarno za izdelovanje orožja v Budapešti, ki je največja to vrste v srednji Evropi. Standard Oil Co. mrzlično kupuje petrolejske vrelce v Rumuniji. Ameriški kapitalisti delajo dobro kupčijo radi nizke vrednosti avstrijsko-ogrškega denarja.

Irci uvažajo orožje.

Cork, Irsko. — Irski republikani so v ponedeljek prevarili angleško mornarico, ki je blokirala irsko obrežje, in izkrcali veliko zalogo orožja s parnika, ki je srečno prodrl blokado. Irci imajo več parnikov, ki plovejo istočasno toda le eden dovažajo orožje in streliške. Medtem ko so angleške patruljne ladje zajele prazen parnik, je drugi, ki je bil poln, brez ovir dospel k obrežju.

Francoski listi napadajo Anglijo.

Pariz. — Angleži so aretirali nekega Emir beja v Bejrutu, Siriji, ki je prijatelj Francije, vlad česar francoski listi ostro napadajo Anglijo. "Temps" piše, da mora Anglija "prenehati s ropanjem Francije," kajti gonja proti voditeljem Beduinov v Siriji se smatra za intrigo proti Franciji, da zadnja ne bi dobila mandata v Siriji.

"Angleška flota v staro čaro."

London. — Baron Fisher je povzročil veliko senzacijo, ko je objavil pismo, v katerem svetuje, da naj vlada vrže polovico bojne mornarice med staro čaro, ker drugam ne spada. Fisher pravi, da je polovica flote tako zastarela, da kmalu ne bo več za rabo vprito novih iznajdb v pomorskem vojskovanju in valed tega je škoda imeti velike stroške za vzdrževanje bojnih ladij.

47 boljševikov izvoljenih na Bolgarskem.

London. — Iz Sofije poročajo, da so zadnje volitve v sobranje (bolgarski parlament) izpadle sledeče: demokratične stranke, ki so zdaj na krmilu vlade in katerih je po številu pet, so izvolile 185 poslancev, tri opozicijske radikalne stranke pa 76; med zadnji-

mi je izvoljenih 47 komunistov. Stranka Aleksandra Malinova, ki je podpisal premirje z zavezniškimi silami, je dobila 26 sedežev. Kandidatje reakcionarnih strank, ki so povzročile vojno na strani Nemčije, so vsi propadli. Volitve so se vršile po proporcionalnem volilnem sistemu.

Kanadski parlament se bavi s pogodbo.

Ottawa, Ont. — Kanadski parlament se je sešel v ponedeljek v izrednem zasedanju in se bavi s ratifikacijo mirovne pogodbe.

40.000 vojakov pomiloščenih v Italiji.

Rim. — Kralj je pomiloštil 40.000 vojakov, ki so bili tekom vojne radi raznih prestopkov obsojeni v zapor. Nekateri so bili obsojeni v dosmrtno ječo.

Dunajčanje morajo zapustiti deželo.

Dunaj. — Veliko število dunajskih družin se je izselilo na deželo radi pomanjkanja živil na Dunaju. Deželne in občinske oblasti so pa sklenile, da morajo Dunajčanje zapustiti dotične kraje. Vsi vlaki so polni begunov, ki se vračajo v mesto. V mnogih slučajih so starši pustili otroke na kmetih, ker jih ne morejo prehraniti v mestu.

Izjava neodvisnosti Koreje.

Washington. — Tukaj je bila te dni izdana izjava neodvisnosti republike Koreje. Izjavo sta podpisala dr. Singman Ri, provizorični predsednik republike in Jinsijo Kim, načelnik korejske delegacije, ki je obiskala mirovno konferenco v Parizu, ali sprejel je ni nihče. Oba korejska voditelja se zdaj nahajata v Washingtonu. Izjava neodvisnosti se glasi:

"Podpisani in pravilno izvoljeni izvrševalni uradniki republike Koreje in predstavljajoči več kot 19 milijonov Korejcev, ki so zdaj proti svoji volji v sužnosti Japonske, katere jih kroti le s silo orožja, se strinjamo z vsemi prejšnjimi izjavami in oklepi korejskega naroda, da naš narod se ne more svobodno razvijati, ako ostane del japonskega cesarstva in "za vse večne čase" pod vlado avtokratije in militaristične dinastije, slovesno izjavljamo, da korejski narod zahteva popolno svobodo in neodvisnost. — Našo izjavo utemeljujemo na principu, da se ne sme siliti nobenega naroda, da bi živel pod tujo vlado, katere ni volil in katere ne pripozna. Obljuba takozvane avtonomije in federacije, ki jo daje Japonska, je le nova oblika krutega in zločinskega raznarodovalnega in razkristjanjevalnega procesa, ki nam je prizadajal že dovolj muk in proti kateremu je naperjen ves naš boj v zadnjih dvanajstih letih. Naša izjava dalje sloni na naših dednih in zgodovinskih pravicah. Koreja je bila neodvisen narod in država več kakor 4000 let in je eden najstarejših narodov na svetu in kot tak je bil oficijelno priznan od vseh vodilnih držav Evrope, Azije in dveh Amerik. Glavne točke našega programa za svobodno in neodvisno Korejo so:

Koreja mora biti republika; vlada bo parlamentarna po obliki; popolna svoboda vere in vesti; popolna svoboda govora, tiska in zborovanja; plemstvo se odpravi; popolna ločitev cerkve od države; stalna armada se nadomesti z milico; pravice narodnostnih manjšin bodo zavarovane; neodvisni sodniki ne bo; izobrazba in socialna čistost bo razširjena povsod.

Demokracija je zmagala. Premagala je teokratsko avtokracijo. Militarizem je bil skrušen in ponižan in poginjal s sveta. Bodoče vlade morajo obstati le na temelju samoodločevanja. Mi verujemo v demokracijo. Verujemo v svobodo. Apeliramo na vsa demokratska in krščanska ljudstva, da nam pomagajo v našem pravdnem in odločnem boju za neodvisnost in suverenost korejske republike."

RADA BI IZVEDELA.

za mojega brata Fran kDolinar. Pred tremi leti se je nahajal nekje v (Cimney Rock) Butte, Montana, od tedaj pa ne vem kje je. Je li še živ ali mrtev. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani za kar mi rada troške povrnem. Ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi pri javi na moj naslov. ANNI DOLINAR, P. O. B. 46, Avella, Pa. (Sept. 2-3)

Severova zdravila vzdravijo zdravje v družinah.

Dobro zdravilo za žene.

To je kar se lahko reče eno od najboljših znanih zdravil, ki se jih morejo poslužiti trpečje žene in dekleta kot sredstvo za hitro in trajno odpravo v svojih izkušnjah nerednosti, ki se tječe svojega spola. Ime tega zdravila je

Severa's Regulator

(Severa's Regulator) in prostor kjer ga dobite je v vsah lekarnah. Seveda morate zahtevati pravega in odkloniti vse ponaredek, kajti in na ta način ste lahko sigurni, da dosegate najboljši in najhitrejši vpelet. Cena \$1.25 in 5c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

RAD BI IZVEDEL

za naslov mojega prijatelja Andreja Pšeničnik, doma iz Kapel pri Brežicah ob Savi. Zadnje pismo sem prejel od njega še leta 1913 iz Johnston City, Ill. Uljudno ga prosim, da se mi oglasi ako bo čital ta oglas. Cenjene rojake tudi prosim, da sporočijo njegov naslov, za kar bom zelo hvaležen. Poročati imam zelo važne stvari iz stare domovine. Moj naslov je: Andrej Strasar, 1828 W. 22nd Street, Chicago, Ill. (Sept.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahajajo Barbara Rošič in Berta Rošič, doma iz Ptujce, vas Rošice na Kranjskem. Nahajajo se menda nekje v Jolietu, Ill. Poročati imam zelo važne stvari iz stare domovine iz pisma, ki sem ga prejel od doma. Cenjene rojake uljudno prosim če kdo ve za njih naslove naj mi to nemudoma sporoči, za kar bom zelo hvaležen. Ako bosta pa sami čitali ta oglas, naj se meni prijavita na moj naslov: Paul Koleča, P. O. Box 357, Herminie, Pa. (Sept. 2-3-4-5).

IŠČEM SVOJEGA BRATA

Franka Skul, doma iz Volake pri Velikih Laščah. Pred 6 leti je bil v Clevelandu, Ohio in pozneje ne vem kam je šel. Jaz njegovo sestro Ivana Skul sedaj omožen Hrašar, bi zelo rada izvedela za njegov naslov. Poročati mi imam zelo važne stvari. Moj naslov je: Ivana Hrašar, R. 1, Box 157A, Herrin, Ill. (Sept. 2-3-4.)

PRODA SE

moderna, dobro stoječa trgovina možkih oblek, klobukov, čevljev, i. t. d.

v Slovenskem Narodnem Domu, v La Sallu, Ill.

Lepa prilika za podjetnega SLOVENCA.

Za vsa pojasnila in druge podrobnosti glede prodaje, obrnite se do lastnika

F. E. ROEFFERLE,

642 First Street, La Salle, Ill.

Pozor Rojaki !!!

Čitateljem "Prosvete" priporočam svojo krojačnico, za naročila novih oblek, kakor tudi za čiščenje in likanje in sploh vsa dela spadajoča v to stroko. Ako vam ni mogoče osebno prinesiti obleke pošljite jo po pošti ali po ekspresu. Naslovite vse na moj naslov:

MARTIN DOLINAR, Taylor,
McMechen, W. Virginia.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

PRVA SLOVENSKA KNJIGOVEZNICA V AMERIKI.

Tem potom se toplo priporočam cenjenim sobratom, sestrinam in rojakom sploh za vezanje različnih knjig, revij in časnikov. Delo izvršujem lično in trpežno po zmernih cenah. Vse delo se garantira. Knjige za vezavo pošljite po Express ali parcel post. Kupujem tudi vaskovratne slovenske knjige in revije, ter plačujem za iste najvišje cene. Sprejemam tudi revije v angleščini. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

ERAZEM GORSHE,

6103 Glass Avenue, Cleveland, Ohio.

POTREBUJEMO

Delavce za ceglarno. Potrebujemo delavce za vlivanje, vlaganje, in navadna delavce za samokolice. Delavci: zaslužijo \$4.80 do \$5.00 na šest urno delo sicer imajo priliko zaslužiti še več. Imamo sami svoje mestice s 6 sobnimi stanovanji; vsako poslopje ima tekočo vodo in kopalnico, plin in električno razsvetljavo in pripravo za gorakoto. Odajajo se v najemu po \$7.00 do \$12.00 na mesec. Tu so raznovrstne cerkve in šole in dobra pitna voda. Kadar pridete sem, pazite, da boste vprašali v pravi opekarni ker sti še dve drugi opekarni. Za pojasnila pišite na:

Labor Department, MOUNT UNION, Refractories Company,
Mount Union, Pa.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj prijatelj Luka Miklavčič. Že nad leto dni odkar mi je zadnjič pisal iz Fremont, Cal. Radoveden sem, kje je sedaj. Cenjene rojake prosim če kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani, ako bode pa sam čital oglas, naj se mi sam prijavi na moj naslov: George Verčič, P. O. Box 648, Bnd, Ill.

POZOR! POZOR!

Izšel je novi obilni cenik Domačih Zeliščnih Zdravil (priporočenih po župniku Ksippu)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k Vašemu zdravju.

Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

MATH. PEZDIR,

Box 772, City Hall St.
New York, N. Y.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgevece, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZOENIK,

Herminie, Pa.

The Wadsworth Salt Company, WADSWORTH, OHIO.

Potrebuje 25 delavcev. Plača v začetku je 40c na uro, lahko se zasluži 5 do 6 dolarjev na dan. Mi vzamemo v delo tudi fante in dekleta in pomagamo dobiti dobre hiše za družine. Lep kraj s solami in cerkvami, ležec ob glavni progi Erie R. R. Zelenice. Vojna s poulično železnico iz Akrona, Ohio, do sem stane le 20c.

The Wadsworth Salt Company, WADSWORTH, OHIO.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in rancelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolniki.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2385 843 E. Ohio Street, N.S. PITTSBURGH, PA.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincens Canjar, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrašar, Box 160, Cazenovia, Pa.
TAJNIK: John Vardorbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAJNIK: Anton J. Turbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gadin, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FOROTNI ODBOR.

John Ambrosi, predsednik, Box 351, Cazenovia, Pa.
John Underwood, 400 May St., Springfield, Ill.
Martin Zolmanov, Box 376, Bertherton, Ohio.
Joe Radtke, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Surnak, 6800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2857-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSEODNJE OKROŽJE: Rudolf Pisterich, Box 430, Bridgeville, Pa.
Anton Radtke, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šušar, Box 104, Gross, Kans., na jagnjapad.
Leo Weber, Box 348, Gilbert, Minn., na severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovich, predsednik, 15017 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
John Ambrosi, 418 Pierce St., Evinok, Minn.
Joe Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincens Canjar, John Ambrosi in Matt Petrovich.

EDUKATIVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alot, 3134 So. Cleveland Ave., Chicago, Ill.
John Trédl, Box 181, Lawrence, Pa.
John Ovan, 348 Englewood, Detroit, Mich.
Joe Skuh, 1191 E. 63 St., Cleveland, Ohio.
Mary Uderil, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VSEODNJE OKROŽJE: Dr. F. J. Kera, 6802 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavoratich.

POZOR! — Vse denarne pošiljke in stvari, ki se pošljejo gl. izvrševalnemu odboru in izdatni oseb, naj se pošljejo na naslov: John Vardorbar, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse denarne pošiljke naj se pošljejo Paul Burgerju, tajniku bolniškega odbora v gl. uradu.

Vse prihodnje glade posiljujte v gl. izvrševalnem odboru na naj pošljite M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prihodnji na gl. poradni odelci na naj pošljite na naslov: John Ambrosi, Box 351, Cazenovia, Pa.

Vse prihodnje prve uradilne glade na naj pošljite predsedniku nadzornega odbora Vincens Canjarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, oglas, naročila in spisi vseh, kar je v ovisi s glavnim jednoto, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rojaki Pozor! Zelo važno! — Čitajte!

Po dolgi in teški borbi imate sedaj sproti priložnost hitro in zanesljivo pomagati trpečim vojcem v stari domovini, če njim pošljete denarno pomoč s posredovanjem spletno priznane

EMIL KISS BANKE PO KABLOGRAMU

To je neposredna zveza za Kranjsko, Stajersko, Spodnjo Korolko, Istro, Primorsko, Dalmacijo, Hrvatsko, Slavonijo, Bosno in Hercegovino in s denarnim savodom

"PRVA HRVATSKA STEDIONICA U ZAGREBU"

100 kron velja sedaj \$ 3.75

10,000 kron \$350.00

Za vsako brzojavno pošiljatev znašajo stroški \$2.50 ne glede nato, kolika je svota.

Vse denarne pošiljke so jamčene. PRODAJA PAROBRODNIH LISTKOV V VSE KRAJE EVROPE.

Predno se podate na potovanje, vprašajte to trdiko za potrebna pojasnila in navedila. V slučaju potovanja vam ta trdika preskrbi potrebne prostore, če ji dopolnite svojo. — Vse potrebna pojasnila glede potovanja se dajejo osebno in plemenito brezplačno.

Bodite vedno zelo opretni in ne poskušajte tu in tam s pošiljanjem denarja v stari kraj, temveč se vedno zaupno obrnite na stare in vsesokoli priznane trdiko, katere pošilja še nad DVAJSET let denar v Vaso staro domovino in katere naslov je:

Emil Kiss, bankir,

133 Second Ave. cor. 8. St.

NEW YORK, N. Y.

Plačamo po 4% obresti na hranilne vloge.

Vstanovljena 1896. Posluje pod državnim nadzorstvom.

MOŠKI IN ŽENSKÉ

Ne napravite napake. Akaj si ne preskrbite najstarejšega, najpoštenjega, najizkušenejšega in najboljšega zdravila v začetku. Dr. Mullin ima 30 let izkušnje v zdravljenju tisočev in tisočev bolnikov, bolnih na najrazličnejše načine. Vsed tega je postal najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem se lahko zagotovo za svojo bolezen. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko rešila pomoči za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja.

Govori vaš materni jezik.

Uradne ure od 9. do 6. V nedeljo od 10. do 2.

Dr. B. F. MULLIN, Specijalist

411—4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA.

Nasproti glavne pošte.

THE ALUMINUM COMPANY OF AMERICA V MASSENA, NEW YORK,

POTREBUJE 50 DELAVCEV

v tovarni karbons in za delo pri pečeh (Carbon plant and Furnace work). Za delo pri pečeh se plača 47c na uro za začetek, do 56c, 8 ur na dan. Dobra prilika za napredovanje. V tovarni karbonsa se izkladanje se plača 35c za začetek s povzemanjem za dobro delo v kratkem času, 10 ur na dan. Mi imamo 1500 hiš, moderne urejenih s vsami udobnostmi, od \$9.00 naprej mesečno, katere se tudi prodajo proti zmerni odplačilo. Stanovanja in dobra hrana na samce. Tukaj so cerkve, šole, gledališča in razne druge zabavišča. Pridite naravnost s New York Central seleznicjo ali pa pišite na

MR. JAMES SPRINGER,

4 Smithfield St., Pittsburgh, Penna.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vraščajo.

Narocnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DOLARJI IN VREDNOST ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA.

Zavarovalne družbe pravijo, da so izplačale dve sto štirideset milijonov dolarjev za žrtvami influence. Influenca so podlegle večinoma odrasle osebe in najbolj je smrt kosila med delavskimi sloji. Vsled vojne so ljudje hranili, njih telo je prejelo manj hrane, ki je bilo v vojnem času izpostavljeno izrednim naporom. Od vseh strani smo slišali hranite in producirajte.

Ce sta res podhranitev in naporno delo, kot trdijo zavarovalne družbe, pomnožili žrtve influence, tedaj je pred nami obtožba, ki jo merodajni faktorji ne smejo prezreti.

Dovršena poročila govore, da je influenci podleglo 450,000 oseb, ki so bile odrasle in so večinoma pripadale delavskemu razredu. Zavarovalne družbe stokajo radi dolarjev, ki so jih morale izplačati za žrtvami influence. In kaj so ti dolarji v primeri z izgubo, ki jo ima človeška družba na človeški produktivni moči? Nič! Če bi vsaka oseba, ki jo je pobrala influenza, producirala v enem letu le za tisoč dolarjev vrednosti, tedaj je izgubila človeška družba štiri sto petdeset milijonov dolarjev v enem letu. Kajne, to je strašna izguba!

Hrana delavcev se ni prav nič spremenila na bolje, odkar imamo premirje, in tudi ne, odkar je bila podpisana mirovna pogodba v Parizu. Delavci so pravzaprav prišli iz dežja pod kap, kajti življenske potrebščine so se podražile, mesto scenile. To pa pomeni, da bodo delavci vžili še manj hrane, njih telo bo še manj odporno, ker se niso povisale meze v tisti meri, kot so narasli življenski troški. Iz tega sledi, da bo influenza letos zahtevala se več žrtev, če se pojavi. Izguba na človeški produktivni moči bo še večja, kot je bila lanske zimo.

Zdravniki naznanjajo, da se influenza v jeseni zopet vrne in da naj se ljudje pripravijo nanjo, da ne bo zahtevala tako številnih žrtev kot lani.

Ali kako se naj delavstvo pripravi nanjo, če nima sredstev, do pojača svojo telesno odporno silo? Lov na profitarje je toliko učinkoval, da so profitarji ustavili navijanje cen, nikakor pa še niso pričele cene padati in menda tudi kmalu ne postanejo tako nizke, da bo delavec sebe in svojo družino preskrbel s potrebno obleko za zimo in si privoščil tako tečno hrano, da bo njegovo telo kos težkemu delu in bo imelo zadosti odporne sile v sebi proti influenci.

Ce hočemo znižati nevarnost influence, morajo pasti cene za življenske potrebščine. Če se to ne zgodi, bodo letos žrtve influence večje, kot so bile lani.

In ker so delavska življenska dragocena za človeško družbo v tem času rekonstrukcije, ko je jasno, da le pomnožena produkcija odvrne kaos, se ne sme milostno postopati s profitarji, ampak prijeti se morajo tako trdo, da jim bo prešlo veselje do profitarstva.

V kakšnih razmerah dela rudar? — V sedanjem času čitamo večkrat v velikih dnevnikih o visokih mezdah, ki jih prejema rudarji. Ljudje, ki ne poznajo rudarjevega dela in razmer, verjamejo, da je resnica, kar natvezijo veliki dnevnik ameriški javnosti.

Predvsem producira ameriški rudar dvakrat toliko premoga na dan kot britski ali kateri drugi evropski rudar. Mezda ameriškega rudarja izgleda navidezno, da je visoka, v resnici pa prejme za svoje delo manj kot evropski rudar.

Ljudje mislijo, da rudar dela le osem ur na dan. Osemurni delavnik je le na papirju. Po sedanjih določbah za osemurni delavnik je rudar na delovnem prostoru osem ur in pol. In če k temu času prištejemo še čas, ki ga rudar potrebuje od vhodnika v rudnik, tedaj vidimo, da se čas, ki ga rudar prebije v rudniku bolj bliža deseturnemu delavniku kot osemurnemu.

Rudarji v Veliki Britaniji delajo zdaj sedem ur na dan in mogoče znižajo delavni čas celo na šest ur. V Franciji in Belgiji pa delajo rudarji osem ur.

Ta dejstva govore, da ameriški rudar ne živi v najugodnejših razmerah, kot mislijo nekateri ljudje, ki so navadno proti vsaki olajšavi rudarjevega položaja.

Neprijetni prijatelji! — Prijateljski Rumunci povzročajo ententnim državnikom ravno tako velik glavobol kot sovražniki.

Edina rešitev.

Italija se vije bolečin, katere ji je prizadejala v precejšnji meri draginja. Njeni zdravniki so ji dali silno učinkujoče zdravilo: vlada sama je določila cene živila na ta način, da je zaukazala znižati prodajne cene od 30% do 50%. Kakšna je posledica? Ljudske mase deloma pomirjajo; med trgovce in tovarnarje pa je ta odlok zanesel vihar nezadovoljnosti. Eni hite skrivati svoje zaloge, drugi gledajo obupno na gospodarski polom, ki jim ga je povzročil vladni odlok, tretji pa premišljajo, kako se bo začelo s kritim blagom novo verženje. V najkrajšem času se imajo pokazati vse dalekosežne posledice te radikalne operacije, od katere je odvisno — to lahko trdimo — biti ali ne biti sedanje "zmagoslavne" Italije.

Vse to gibanje tam doli je pa za nas resen opomin, da pogledamo, kako stojijo pri nas tozadevne stvari.

Da je draginja tudi pri nas že več kot neznosna in da se nam obeta še hujša, o tem ni treba nobenemu dvomiti. Kakšne bodo jeseni cene za moko, na to smo naše čitatelje že opozorili in povedali tudi kje tiči vzrok, da bomo plačevali jeseni moko po 7 in mor-da še več kron.

Zanimivo je pri tej stvari tole: v Italiji se trudi vlada, da bi z najradikalnejšimi sredstvi zatrla draginjo, pri nas v Jugoslaviji pa dela vlada sama draginjo. Minister prahrane sklepa z mlinarji pogodbe, ki nam draže vsakdanji kruh; drugi ministri so nas obla-godarili s monopoli taksami in carino, kar nam do neznosti dra-ži obleko in druge potrebščine. Za vse tozadevne proteste se nih-če ne zmeni.

Vprašanje nastane, če je tako radikalno sredstvo, kot se ga je poslužila sedaj Italija, tudi zmog-ljivo odpraviti trajno draginjo. Mi trdimo, da ne. Za trajno odpravo draginje je treba tudi v gospodar-sko bolno telo sedanje družbe po-seči veliko globlje z operacijskim nožem. Če si ogledamo praktično, kje tiče v prvi vrsti vzroki, dra-ginje, bomo lahko prav kmalu na-šli pravi vir vsega zla na našem steno nezdravem gospodarskem telesu.

Poglejmo si najprvo banke. One trgujejo z denarjem. Kdo pa kupuje (odnosno izposojuje) od njih to blago. V prvi vrsti velein-dustrija in veletrgovina. Rezul-tat tega je sledeči: Če plača ta drago denar pri bankah, zvali to draginjo tudi na ono blago, s ka-terim sama kupuje, katerega sa-ma prodaja. Težje teh bremen no-si potem konzument. Zato, da bi-lancirajo banke vsako leto z mil-jonskimi dobički, zato da spravlja bančni akcijonar vsako leto 10% in še višje dividende, zato mora delavec plačevati drago, ne-znosno drago moko, sladkor, o-bleko, čevlje in sploh vse, vse kar potrebuje. Kje pa stoji zaplano, da mora banka delati milijonske dobičke? Samo v naziranju ban-čnih akcijonarjev stoji to zapla-no, pa prav nikjer drugje.

Poglejmo si veleindustrijo! Tam je isto kot pri bankah. Če zviša industrija cene svojih delav-cem plače za 50%, pa podraži svoje izdelke za 100%. On se sploh ne more oživet v to, da bi še vseeno prav lahko in prav po-šteno živel, če bi zaslužil letno me-sto 1 milijon, samo pol milijona.

In veletrgovina! Če plača trgo-vec carine od gotovega blaga 10-000 kron — pa podraži blago za 15,000 kron, ker on misli, da mo-ra še pri carini zaslužiti, kakor misli bančni ravnatelj, da mora, če plača 10,000 K posojila poleg 5-6% obresti zaslužiti še 1% provizije.

Značilno za taka naziranja je sledeči slučaj: V Ljubljani se na-haja veliko trgovsko podjetje, ki se peča tudi s tem, da posodi svo-je delavce drugim, podjetjem, ve-liko podjetje plačuje svoje delav-ce po 16 K dnevno. Za posoje-nega delavca pa zaračuna dnevno 32 K t. j. (dvaintrideset kron.) To je najrjše verženje s člove-škimi silami. Seveda podraži po-tem tudi trgovce, ki mora te dra-ge sile rabiti, več kot temu pri-merno blago, za katero potrebuje delo teh "izposojenih" ljudi. In tako naprej na vseh poljih, v vseh ozirih.

Kako najti izhod iz tega labirinta? Pri bankah in velein-dustriji samo s tem, da bi se ome-žilo samovoljno postopanje raz-

ličnih akcijonarjev. To pa na ta način, da se jim pridene odbor konzumentov, obstoječ iz zastop-nikov delavcev in uradnikov, ki bodo imeli moč uveljaviti nazor, da je prav vseeno, če izplača ban-ka ali veleindustrija mesto 10% dividende, samo 2% ali 3%. Če se je moral delavec navaditi v teh letih na najhujše pomanjkanje, zakaj bi se ne mogel akcijonar navaditi, da bo spravil letno sa-mo za delo, da odstriže kupone pri svojih delnicah, mesto 10,000 K samo 5000 K ali manj. Saj je prav tako človek, kot delavec in stradal mu radi tega tudi ne bo treba.

Ta pot bi bila prva stopnja k socializaciji, kateri se ne bo mo-gla izogniti niti Italija niti Ju-goslavija.

Pri veletrgovini je isto. Zakaj mora iti blago, ki pride od dru-god skozi štiri roke veržnikov predno pride drago plačano v u-porabo konzumenta? Trgovino je treba koncentrirati in pa go rori navedenem zgledu socializirati. S tem bi bilo doseženo dvoje: pr-vič, bi se cene vsem potrebščinam izdatno znižale, drugič bi izgin-lo iz družbe mnogo trovov, kar so akcijonarji in veržniki. Prvi slu-žijo ogromne tisočake samo s tem, da strižejo kupone svojih delnic, drugi pa s tem, da po kavarnah sklepajo kupčije o blagu, kate-rega jim niti videti ni treba.

Tu je treba torej v prvi vrsti korenite reforme! Ali je pa ve-danja vlada zmogla izpeljati tako reformo? Gotovo ne, o tem nobe-nega dvoma. Zato je treba v pr-vi vrsti nji socializirati, in sicer na ta način, da dobe v državi pre-moč oni elementi, ki bodo imeli poleg resne volje tudi zmisel za take reforme.

Znaten korak k temu bi bile vo-litve.

Dajte nam volitve v prav vse zastope, pa bo prav kmalu dra-ginja padala in padala!

Na Češkem so se pred nedav-nim izvršile volitve v občinske zastope. Izid je bil ta, da so do-bili socialisti ogromno večino, in kot prva naravna posledica ta, da je padla takoj meščanska vlada dr. Kramerja.

In predsednik češke republike je nato, ko je izjavil, da je glavna naloga nove vlade, ta, da reši čimprej vprašanje socializacije!

Tudi nova češka republika je doživela letos prav take pojave, kakor jih doživlja sedaj Italija.

Zato še enkrat: naprej je treba socializirati državno upravo, vse javne zastope, potem pa indu-strijo in trgovino. To je edina pot, po kateri je možno priti do povoljnih gospodarskih in poli-tičnih razmer.

Socialisti razdeljeni v treh stranah.

Chicago, Ill. — Konvencija so-cialistične stranke je v nedeljo—kot je bilo večeraj poročano—raz-padla v dve konvenciji desnega in levega krila. Ločitev obeh kril je definitivna. Desno krilo pod vodstvom stare stranke in eksek-utive nadaljuje konvencijo v glav-ni dvorani, kjer je bila konven-cija dvorjena v soboto zjutraj; le-vo krilo, ki je definitivno odpad-lo, je odprlo svojo konvencijo spodaj v pritličju v ravnostem postopju.

Na torkovi predpoldanski seji se je pričela akcija v glavni dvo-rani za pomirjenje med obeh kril afanke, toda rezultat te ak-cije še ni znan.

Levo krilo pod vodstvom Johna Reeda iz New Yorka je skušalo v pondeljek priti v dotiko s komu-nisti, ki so odprli svojo konven-cijo omenjenega dne zjutraj na 1221 Blue Island Ave., z name-nom, da pride do združitve obeh radikalnih frakcij. Poskus je po-nesrečil. Odbor, ki je obiskal ko-munistično konvencijo, je bil in-formiran, da komunisti sprejme-jo levo krilo, ako John Reed od-stopi; njega ne marajo v svojih vrstah, dasiravno je "boljševik." Razum Reeda ne marajo tudi Girt-lowa, ki je eden voditeljev leve-ga krila. Ko se je odbor vrnil na konvencijo levih, je bil sprejet zaključek, da levo krilo ostane samostojna stranka pod imenom "Komunistično-socialistična stran-ka v Ameriki."

Zdaj so tri stranke: socialistič-na, komunistično-socialistična in komunistična.

Na komunistični konvenciji je okrog 200 delegatov, ki zastopajo

tujejezične federacije, ki so bile izobčene iz stranke, in "boljševič-ški" element iz New Yorku. Ko je bila otvorena konvencija v na-vzočnosti kakih 300 oseb z dele-gati vred, so se pojavili v dvorani detektivski in zahtevali odstrani-tve rdečih zastav in revolucionar-nih napisov s sten. Nekaj časa so trajale demonstracije v dvorani proti detektivom, toda predsed-nik Louis E. Frajna iz New Yorka je končno izjavil, da bodo za-stave odstranjene s protestom in da odstranitev revolucionarnega znamenja še ne pomeni, da ne bi proletarijat zmagal in prekučil kapitalistični sistem.

Delegatje socialistične konven-cije so še večeraj nadaljevali s "či-ščenjem." Izključili so delegata Katterfelda iz Kansasa iz kon-ven-cije. Delegacija iz Californije — šest sodrugov — je izjavila, da zapusti dvorano, ako se kontesti-ranim delegatom ne da pravica sedeža in če se policisti ne od-stranijo iz dvorane. Ker niso do-bili zadoščenja, so odšli iz dvora-ne in se pridružili levokrilcem v pritličju, ki so jih sprejeli z bur-nim aplavzom. Socialistični kon-ven-ciji je večeraj predsedoval mil-wauški župan Hoan.

MIROVNA POGODEA URESNI-ČUJE IMPERIALISTIČNE SANJE V EVROPI.

Tako je govoril senator McCor-mick iz Illinois v senatu.

Washington, D. C. — Senator McCormick iz Illinois je govoril prvokrat o mirovni pogodbi in pri-kazoval je, kako so glavne sile sledile le svojim interesom ne gle-de na koristi malih narodov. Oer-tal je nekatere britske pridobitve in njegovi tovarši so prav pazno sledili njegovim izvojanjam.

Illinoiski senator je razlagal, kako je Velika Britanija zgradila svojo pot od Kaira skozi Afriko, obenem je pa vodila pogajanja s Perzijo, da je uresničila svoje sa-nje o poti iz Kaira v Kalkuto.

Po sliki, ki jo je podal senator o novem zemljevidu, se je dotak-nil desetega člena v ligini ustavi, so Združene države zaobljublje-ne, da branijo teritorialne pridobi-tve Velike Britanije, Francije in Italije.

"Ni prijetna naloga, pregledo-vanje osvojevanj, prelomljenih ali pozabljenih obljub, ki so neločljiv del zgodovine osemnajstega in devetnajstega stoletja, ali dokler tega ne storimo, ne moremo razu-meti, kako so evropske demo-kracije zapletene v verige ljud-ster, ki jih imajo podjarmljena." je rekel senator McCormick. "Ali razumemo lahko, kako nas bodo poklicale v vojno sedanje določbe v ligini ustavi, da obdržimo te podjarmljene narode v sužnosti."

"Velike sile, politične in finan-čne, se trudijo, da ostrašijo in pri-silijo senatorje, da razsodnost podvržejo spodobnosti."

"Ali je eksekutiva v dolgih mesecih, ki so sledili premirju, kaj storila, da zniža življenske troške v tej deželi? Visoki so bili v ja-nuarju in februarju, kot v juliju in avgustu. Nobenega postopanja ni bilo podvzetega, noben apel ni bil storjen, da se olajša butara, toda zdaj moramo hiteti!"

"Če se ustrašimo svoje naloge, če pritrđimo garanciji za teritorij, če pritrđimo, da naj bo Ameri-ka orodje za potlačenje revolucij, tedaj ne bomo le blagoslovili krivice v preteklosti, ampak bomo z našim aktom obljubili, da se Ame-rika zaplete proti svoji vesti in razsodnosti velike vojne, ki jo obljubuje mirovna pogodba."

"Naši mladeniči bodo odšli, da branijo mesta, o katerih še niso nikdar kaj slišali."

Senator McCormick je kritizi-ral šantunjsko koncesijo in se do-taknil ustaje boksarjev.

"Ta ustaja, to obleganje, zna-čilno za svoja leta, pride, ko se odredi 400,000,000 Kitajcev, ne-koč podjarmljenih od Japonske, proti republiki, ki jih je prevarila ali ni nasprotovala podjarmlje-nju. Mogoče se dvignejo, da se združijo s Korejci in zapode osvo-jevalce z vzhodnega obrežja Azije."

"Vprašajo nas, da naj bomo va-ruhi kitajskih pravice po liginem svetu napram drugim vladam, ka-terih preteklosti v Aziji se sramu-jejo tisoči Angležev in Francozov, katerih vera v demokracijo in ka-terih pogumna sreča so pomagala prekučiti hohenzollernsko av-tokracijo."

"Poglejte na zemljevid. Sledi-te mejam in zgodovini evropej-skega osvajanja v Afriki in Aziji"

in pogledajte, po kakšnih zgledih je Japonska uredila svojo politiko. Zaznamovajte meje nadgospod-stva, zaznamovajte razširjenje sfere vpliva Francije, Britanije in Japonske, združujoče tri imperi-jalistične sile.

Njih nadgospodstvo se zdaj raz-prostira nad eno tretjino prebiva-lcev na svetu in pod njihovim žez-lom zdaj živi pet sto milijonov duš podjarmljenih ljudstev, katere so podvrgli silo in jih s silo drže v podjarmljenju. Mirovna pogodba in ligina ustava, ki nam ju pripo-ročajo, da ju sprejmemo, konsoli-dirajo interese, ali kot pravijo diplomatje, garantirati samo teri-torijalne akvizicije treh glavnih sil, ki gospodarijo nad podjarm-ljenimi ljudstvi — Britanije, Ja-ponske in Francije."

Po teh besedah se je senator McCormick dotaknil perzijske po-godbe in pravi, da je v Mezopota-niji velika ugodnost za bombaževe nasade, v Perziji so pa odkrili oljna polja. Konča je pa s po-membnimi besedami, da dokaz-nevarnost ligine ustave in mirov-ne pogodbe:

"Če se kdaj ta podjarmljena ljudstva dvignejo in jim Rusi in Kitajci sežejo v roko, tedaj bo po liginini ustavi napad od zunaj."

"Tedaj morajo naši mladi fanti je marširati v tisekih, da odpode napadaevalce od rek Jalu, Gange-sa, Tigrisa in Evfrata."

PREDSEDNIK PRIPOROČI PREMIERJE MED DELAV-ČI IN PODJETNIKE.

Delavski voditelji čakajo na u-spehe predsednikovega prizade-vanja.

Washington, D. C. — Predsed-nik je toliko dosegel na konfe-renci delavskih voditeljev, da ni-so takoj pozvali delavce na stav-ko, ki delajo za United States Steel korporacijo. Predsednik bo zdaj apeliral na podjetnike, da napravijo koncesije delavcem.

O apelu na podjetnike so raz-pravljali na konferenci, ki se je vršila v Beli hiši, katere so se u-deležili Samuel Gompers, John Fitzpatrick, D. J. Davis, Edward J. Evans, William Hannon in William Z. Foster, člani odbora jeklarskih in železarskih delav-cov.

Delavska delegacija je zapusti-la Belo hišo v prepričanju, da predsednik izda dober apel na podjetnike, kot ga je izdal na de-lavce.

Gompers in njegovi tovarši so mislili na Garyja, predsednika jeklarskega trusta, ko so predse-dnik povedali, da se organizirani delavci trudijo znižati življenske troške, toda krivi so privatni pod-jetniki, ki nočejo sodelovati, kaj-ti Gary noče priznati organizaci-je in hoče za vsako ceno obdržati odprto delavnico.

Delavski voditelji žele priversti Garyja do spoznanja, da so sedaj novi časi in da je treba z delav-stvom delati sporazumno, pred-sednik Wilson pa hoče odvrniti stavko v jeklarski industriji. Po daljši razpravi je predsednik pri-stal, da bo skušal storiti, kar je v njegovi moči, za interese je-klarskih delavcev, da pregovori jeklarske industrijalece, da spre-mene svojo taktiko napram orga-niziranemu delavstvu.

Delavski voditelji bodo zdaj počakali, kakšni bodo uspehi predsednikovega prizadevanja, preden podvzamejo daljše kora-ke.

Gompers je sporočil eksekutivi Ameriške delavske federacije u-spehe, ki so se dosegli na konfe-renci s predsednikom, ni se pa spustil v detajle konference, rav-no tako ni podal javnosti progra-ma, na katerega so se zedinili s predsednikom.

PREDSEDNIKOVA TURA BO TRAJALA 25 DNI.

Washington, D. C. — Tajnik Tumulty je naznanil, da bo pred-sednikovo potovanje trajalo 25 dni. Obiskal bo St. Louis, Kansas City, Topeka, In-dianapolis, Sioux Falls, St. Paul, Bismarek, Helena, Coeur d'Ale-ne, Reno, Salt Lake City, Denver, Oklahoma City, Louisville in dru-ga mesta. Najprvo se ustavi pred-sednik v Columbusu, O.

PAT STO DELAVCEV SE JE IZNEVERILO STAVKI.

Hammond, Ind. — Pri Standard Steel Car kompaniji stavka nad dva tisoč delavcev. Doda je se stavki izneverilo le par sto delav-cov, kar ne šteje nič pri tolikem številu delavcev.

JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZORUŽENJE.

Izviševalni odbor:

August Aučin, Mary Aučin, Juraj Bošnjak, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Juraj Kukovac, Tomo Lacković, Chas. Mistaković, Matt Pogorelec, Janko N. Rogelj, Wm. Russ, Nikola Stakić, Anton J. Terbovec, Jože Zavrtnik.

Nadzorni Odbor:

Ivan Krečić, J. Kvartić, Joško Ovan.

Financijski Odbor:

Filip Godina, J. Kukovac, A. J. Terbovec, Jože Zavrtnik.

Tiskovni Odbor:

Etbin Kristan, Frank Kerže, C. Mistaković, Jože Zavrtnik.

Glavni ured:

A. J. Terbovec, glavni tajnik; A. H. Skubie, pom. tajnik; Filip Godina, blagajnik.

Centralni Odbor:

F. Alesh, J. A. Ambrožić, L. Benedik, P. Berger, Josipina Birtić, F. Bostić, Anton Bezjak, V. Calkar, F. Černe, Tomislav Čiček, F. Dolinar, Jos. Durn, J. Ermenc, J. Eržen, A. Flander, J. Frank, J. Fiere, F. Gorenc, J. J. Judnich, M. Jurkas, J. Kalan, S. Kavčić, J. Koblar, F. Kočevar, A. Kodrić, J. Koklich, L. Kralina, A. Križmančić, J. Kunstelj, A. Lipič, L. Lotrić, J. Matičić, M. Mentony, I. Molek, T. Motz, J. Oblak, L. Pečenok, J. Petermel, M. Potnik, F. Rataje, J. Rezelj, A. Slabe, J. Seliskar, F. Sepich, A. H. Skubie, L. Sterle, A. Suler, J. Terček, J. Terčelj, L. Truger, M. Verbovec, A. Vidrić, Chas. Wessel, F. Zaitz, Chas. Zibert, A. Zornik, F. Zvanut.

Glasila:

Mesečnik: Čas; tednik: Proletarec; dvotednik: Glas Svobode; dnevnik: Prosveta, Enakopravost, Glas Naroda.

K. S. R. Z. pridruženo in prijavljeno centralizirano podporno organizacije. Slovenska Narodna Podporna Jednota (približno 18,000 članov); Jugoslovenska Katolička Jednota (približno 5,000 članov); Slovenska Delavska Podporna Zveza s Dr. Sv. Barbare (približno 6,000 članov); Slovenska Svobodnomislalna Podporna Zveza (nad 5,000 članov); Jugoslovenska Podporna Zveza Sloga (približno 2,000 članov).

Vsa pisma in denarne pošiljke naj se pošiljajo na sledeći naslov: ANTON J. TERBOVEC, 3637—3641 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

Izpoved srbskega holj-ševika.

Rusko-francoski beli teror v Odesi.

(Poroča I. D. Levine v "Chicago Daily News").

Stockholm. — Tukaj sledi rečenična, tragična zgodba o brutalnem umoru štirih moških in šestih žensk v Odesi, katerega so izvršili ruski in francoski častniki v noči 3. marca 1919. Slika sem iz ust srbskega komuniste, ki je bil tudi obsojen na smrt z omejenimi žrtvami, toda je pobeget med potjo na morišče. Zgodba o svetlobo razlože, zakaj so morali Francozi bežati iz Odele letošnji spomlad.

Zgodba se glasi natančno tako kakor jo je povedal Srb Ratković (ki je svoje ime spremenil v ruski Ratkov), ki je edina živa pričča strašnega dogodka. Predno sem jo dal v javnost, sem se po zveze v Stockholmu informiral, da je do pičice resnična. Član nekdanje protiboljševiške vlade v Ukrajini, ki se zdaj nahaja v Stockholmu, je bil takrat v Odesi in on je potrdil izpoved Ratkova, da je vse resnica.

Ratkov je izpovedal:

"Due 2. marca 1919 ob polu desetih zvečer sem sedel v stanovanju Jeanne Labourbe in v menoj vred so bili tam stara gospa Laifmanova s tremi hčerami Rebeko, Vero in Gesijo in Lazar Švec. Vsi so bili komunisti. Jeanne Labourbe je bila preje učiteljica v Moskvi in po rodu Francozinja.

Čitali smo francoske naloge. Naenkrat so se odprla vrata in v sobo je planilo deset oboroženih mož. Bili so štirje francoski oficirji in dva ruska generala, dva polkovnika in dva prostaka. Pet Rusov je bilo v uniformi, dočim je bil eden civilno oblečen. Trije francoski častniki so imeli uniformo infanterije, eden pa morarisko. Ko so ušli v sobo, so nam zapovedali dvigniti roke kvisko in namerili so revolverje na nas. Dvignili smo roke in vstali. K meni je stopil oficir in zarezal: "Povej, kje je denar, ki je prišel iz Moskve. Ako ne poveš, te ustreli."

"Streljaj, če imaš oblast," sem odgovoril. "Jaz nisem kukavica. Srb sem in ne vem nič o denarju."

Vzel mi je samokres in prišel me je preiskovat. Pretaknil je vse moje žepce, vzel vse moje dokumente, ves denar in žepno uro in potem me je začel izpraševati, kaj delam tam in kdo so moji navzoči sodrugi in sodružice. Vse so nam vzeli, pisma in dopisnice, razne druge papirje in stari Leifmanovski so pobrali denar. Starica je prišla jokati, ali eden častnikov je zavpil: "Tiho, če ne te ustreli, stara paca!"

Nato so nam zvezali roke, toda še vedno so silihi v vprašanji, kje da je skrit denar iz Moskve in pripomnili so: "Našli ga bomo vsoeno. Če prav poderemo vse stene hiše." — Pri sodružici Labourbovi so našli razne tiskovine in

številk "Komunist" v francosčini.

"Zadeli smo," je omenil častnik generala. "Tukaj je vsa banda."

Stvari, ki so jih vzeli, so zmetali v košaro, katero je nosil prostak, denar so pa spravili v svoje žepce. Nato so udarli v hlev, v katerem je bilo precej boljševiških tičevin od lanskega leta. "Aha!" je zarezal častnik. "Lumpje so to stvar pravkar prejeli iz Moskve." — "Ni res", je odvrnila Gesija, "to so že leto dni stari časopisi in letaki." — "Tiho, mi nismo belaki!" je bil odgovor.

Zapečatili so vrata hiše. Staro so vrgli na voz in ostali smo šli peš po ulici Pušinska na francoski vojni stan. Ko so nas privlekli v tretje nadstropje, so nam odkazali stole. Ženskam so razvezali roke, toda mi smo ostali zvezani. Iz sosedne sobe, v kateri se je vršila preiskava, so pripeljali francoskega vojaka-komuniste, tri druge moške in dve ženski. V skupini je bil inženir Elin, ki je bil ves krvav po obrazu. Med preiskavo so ga pretepali. Sledil je drugi ujetnik, ki je bil tudi divjaško tepen. Za njim je stopil v preiskovalno sobo Francoz, ki so ga klicali Michael. Njegovo tulčenje je pretresalo hišo in stara Leifmanova je omedlela strahu. Neka ženska je dejala: "To je še slabše, kakor je bilo ob času carja."

"Tiho!" je zavpil častnik. "Mi vam že damo svobodo v obliki pesti in batin, revolucionarna sodraga!"

Vprašal sem ruskega polkovnika, zakaj tepejo ujetnike. Njegov odgovor je bil: "Ne vem. To ni moja stvar. Tukaj ukazujejo Francozi."

"Ali boš molčal?" se je zopet oglašil prejšnji častnik in me dvakrat sunil v obraz.

Ko je bil zaslišan sodrug Švec, ki je bil tudi tepen, sem bil jaz na vrsti. Stopil sem v preiskovalno sobo. Pri mizi je sedel rdečeličen starec okrog 60 let, ki je izpraševal in zraven sta bila dva francoska častnika. Moji roki sta bili zvezani.

"Kdo si?" me je vprašal starec.

"Jaz sem Srb."

"Ti si lopov, ne pa Srb!"

"Nisem lopov, boga mi, temveč Srb."

"Ne kriči! Ti si jemlješ preveč svobode."

Odgovoril sem, da se nič ne bojim.

"Dam ti pet minut časa. Ako si pošten Srb, povej, kaj imaš opraviti s to rusko-francosko boljševiško bando. Pomni, da smo te mi osvobodili od Nemcev, sovražnikov Srbije."

"Hvala vam, gospoda častniki, za osvoboditev", sem rekel, sem pri sebi sem pa dejal: "Oho, vi lopovi!" Nato sem nadaljeval: "Prav nič vam ne morem povedati, če mi daste pet, deset ali dvajset minut. Slišite! nič ne boste uvedeli od mene. Ako me hočete ubiti, vzemite revolver in ustreli me, kakor psa."

Oglašil se je francoski častnik in rekel — ne vem, zakaj — da

me ne bodo tepli. Peljali so me v sobo, kjer so bili oni, katere so pretepali. Neki sodrug je ležal na tleh ves v krvi. Drugim se ni go-dilo nič bolje. Razvezali so mi roki. Stal sem sredi sobe in gledal skozi vrata. V naslednjem hipu pridejo v sobo trije francoski in eden ruski častnik. Eden Francozov se je približal sodrugu Michaelu in začel govoriti o nečem. Michael je ležal na tleh. Takoj nato ga je častnik dvakrat sunil s čevljem v glavo in tretji ga je sunil v trebuh; sodrug Michael je jokal kot otrok vsled bolečin. V sobo je prišel drugi ruski častnik in njemu je sledila neka dama, najbrže žena kakšnega ruskega buržoa. Gledala sta in se smejala.

Kmalu nato so prišli mene, Šveca, inženirja Elina, Michaela in nekega drugega mladega sodruga, čegar imena se ne spominjam, in Gesijo in nas vodili iz sobe. Bilo je polu ene popoldne. Gnilo so nas po stopnicah navzdol in pri vratih nas je sprejela četa oboroženih vojakov in oficirjev. Razvrstili so nas po dva in dva in peljali na ulico, kjer sta čakala dva avtomobila. Mene, Michaela in mladega sodruga so posadili v prvi avtomobil, ostale pa v drugega. Okrog nas je bilo deset mož, ki so nas retirali in še šest drugih, oboroženih z revolverji in bombami. Pognali so avtomobila.

"Kam nas peljete?" sem vprašal.

"K štabu", je bil odgovoril.

Zbral sem vse svoje moči in naglo izdelal v svoji glavi načrt, kako bi se rešil. Prišli smo iz mesta in blizu smo se barakam blizu židovskega pokopališča. Ko smo dospeli do pokopališča, je zavpil častnik: "Stoj!" Šoferja sta ustavila in častnik je dejal, da sta avtomobila zavozila predalec. V drugem hipu sta se avtomobila zaobrnila in vozila sta nazaj, a častniki so ponovno pretipali našo obleko, da se prepričajo, če nismo morda skrili kakšno orožje. Ko so bili brez skrbi, so ukazali prižgati luč.

Bil sem uverjen, da nas peljejo na morišče in da umremo v par minutah. Moj načrt je bil gotov. Kakor bi bilnik, sem pograbil najbližnjemu oficirju revolver iz rok in z desnico sem ga telebnil po glavi, da je padel na druge, medtem sem pa skočil iz avtomobila in bežal kolikor so me nesele noge. Z obeh avtomobilov so počili strelji za menoj, toda nisem bil zadet. Tekel sem navsmoč, padel v neko jamo, se hitro pobral in dirjal dalje; ves čas so trčale krogle okrog mene. Ko sem pribelal do zida pokopališča, sem skočil čez in znašel sem se na grobovih. Istočasno pa so rabili izvršili krvavo delo z drugimi žrtvami, ki niso bile toliko srečne kot jaz. Četrt ure je trajalo streljanje in razločno sem slišal bolestni krik umirajočih sodrugov.

Zopet sem preskočil zid pokopališča in počasi korakal po polju nazaj proti mestu. Noč je bila jasna, toda brez mesečine. Ko sem dosegel prve hiše, sem zagledal dva francoska vojaka nedaleč pred seboj. Hitro sem stopil na dvorišče neke hiše in se tam počenil k tlom, dokler nista odšla mimo. Nadaljeval sem pot, ali komaj sem storil nekaj korakov, ko zaslišim avtomobil, ki je prihajal iz mesta. Naglo sem se skril za plot ob cesti. Bila sta avtomobila, ki sta preje peljala mene in moje tovariše. Na njima sem videl šest žensk, sodružico Labourbovo, staro Leifmanovo in njene tri hčere ter ženo inženirja Elina. Vozili so jih na krvavo morišče! Čez nekaj hipov sem ališal strele in ječanje v daljavi. . .

Drugi dan je prišel list "Odeskije Novosti" sledečo vest:

"Zagonetni umor. — Med drugo in tretjo uro ponoči je bilo ališati streljanje v bližini židovskega pokopališča. Poslana je bila patrulja, ki pa ni našla ničesar. Zjutraj so pa ljudje našli deset trupel blizu pokopališča šest žensk in štiri moške. Trupla nesrečnejšev so bila prepeljana v mrtvašnico in na prvi vseh je bil pripet listek z napisom "Ime neznano."

Razburjenje v mestu je bilo veliko in agitacija med delavci je bila dnevno močnejša vzile nebrojnim eksekucijam. Prebivalstvo vseh elementov je protestiralo. Časopisi so vsak dan poročali, da je bil ta ali oni ustrelen, "ker je hotel pobegeti", toda čitateљи so razumeli. Pri pogrebu štirih usmrčenih železničarjev so prisostvovali delavci v tako veliki

mužnini, prepevajoči revolucionarne pesmi in noseči rdeče zastave, da jih vojaštvo ni moglo razpršiti. Ves mesec marec so se ponavljale demonstracije. V aprilu so Francozi izpraznili Odeso."

POZOR DELEGATJE III. REDNE KONVENCIJE JRZ!

Ker pridete iz raznih krajev Združenih držav in vam je Cleveland nepoznan, ali pa nimate tujak nobenega prijatelja, na katerega bi se obrnili radi prenočišča za časa vašega bivanja v naši naselbini, je torej naša dolžnost, da vam isto preskrbimo. Pišite na tajnika okrožne organizacije št. IV., čigar naslov vidite spodaj in on vam bo poslal ime in naslov rojaka, kateri bo vam dal stanovanje na razpolago. Pri tem pa ne pozabite poslati natančno vaše ime, priimek in naslov, da ne bo potem kakšne pomote ali zmešnjave.

Vsak delegat naj poroča, s katerim vlakom in ob kateri uri misli dospeti v Cleveland, ker na kolodvoru jih bo čakala posebna deputacija clevelandskih organizacij.

Na svidenje 28. septembra v Clevelandu!

Gustav Kabay,

16206 Huntmere Ave.

3-10. 17.

Preki sod v Monakovem.

Kodanj. — Iz Berlina poročajo, da je v Monakovem razglašeno obsedno stanje in vojaške čete s strojnimi puškami stražijo ulice. V Palatinatu se je pojavilo novo vstaško gibanje za neodvisno republiko. V Ludwigshavnu so vstali napadli pošto — poslopje in dve osebi sta bili ubiti. Francozi so posegli vmes in zdaj kontrolirajo položaj.

Pershing odpotoval domov.

Brest, Francija. — Gen. Pershing, poveljnik ameriške armade v Evropi je v nedeljo odpotoval domov.

NA PRODAJ 8 HARMONIK.

Dve štirivrstne, trikrat uglašene kranjske, ene Lubasovega druge pa Weissovega dela. Štirivrstna, dvoglasna — Rupnikovega dela kranjska, ena pa Wittenjevega dela, trivrstna, dvoglasna. Nemška trivrstna, trikrat in ena dvakrat uglašena. Dvoje chromatičnih, ena Lubasova, druga ima pa 52 tipk ter 36 basov v treh vrstah. Vse te harmonike so v najboljšem stanju, skoraj vse imajo nove mehove in kdor se za nje zanima, naj piše po ceno na: Alois Strulj, 323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

BRALNO DRUŠTVO "MLADI VRH"

dne 13. septembra, 1919

v dvorani dr. Bratstvo št. 6, S. N. P. J. v Morgan, Pa.

Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Igrala bde izvrstna godba in nudila se bode vsem raznovrstna zabava. Čisti preostanek je namenjen polovica v društveno blagajno in polovica pa v podporo naprednega lista "Proletarec". Ujldno vabimo vse slavno občinstvo domače in vse bližnje okolice, da nas mnogostevilno poseti na ti prireditvi in tako pomagajo do boljšega uspeha za napredno stvar.

Vstopnina za moške je 75c. Ženske v spremstvu možkega so proste vstopnine, posamezne pa plačajo po 25c.

Na svidenje pri zabavi kliče

ODBOR!

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj po sledećih cenah:

100 kron za . . . \$ 3.20 10.000 kron za . . . \$294.00
1000 kron za . . . \$29.75 100 lir za . . . \$ 12.00

Cene pogosto menjajo.

Pri večjih svotah pošiljamo lahko nekoliko ceneje. Pošiljamo potom banke, ki je ena najzanesljivejših in ima svoje podružnice po vsem svetu. Denar nam pošljite po poštmem ali ekspresnem Money Order. Takoj po prejemu denarja vam pošljemo potrdilo in ako se naslovljena ne najde, se vam denar povrne. Predno zaupate vaš denar neznanim čifutakim korporacijam, obrnite se na rojake, ki so vam poznani že leta in leta. — Zastopnik za vzhod je Jože Ambrožić, Box 351, Canonsburg, Pa., za zapad in osrednji zapad pa John Verderbar v Chicagu. Tajnik: A. J. Terbovec. Naslov:

AMERICAN JUGOSLAV AGENCY,

2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Prodajam vožnje listke za potovanje v staro domovino, ter pošiljam denar v stari kraj. Jaz pošiljam denar v stari kraj že nad 25 let in do sedaj ni še nikoli noben rojak zgubil niti enega centa skozi moje pošiljanje in tudi jamčim, da sedaj ne bo.

100 kron za . . . \$ 3.25
300 kron za . . . 9.40
500 kron za . . . 15.15
1000 kron za . . . 30.30
5000 kron za . . . 148.00
10,000 kron za . . . 295.00

Rojaki, pazite, komu date v roke vaš težko prislužen denar!

JOSEPH SCHARABON CO.

314 Manhattan Bldg., Duluth, Minn.

PRODAJEMO NA MALO IN DEBELO PURITAN MALT EXTRACT IN HMEJ

Iz katerega si lahko vsek naredi doma najboljšo pivo. Kdor naroči več blaga ob enem, damo popusta. Za 6 galonov stane brez pošt-nine \$1.50. Naročnine za manj kot \$1.50 se ne pošilja. Z vanko naročnino pošljemo potrebna navodila. Z naročnino vred pošljite money order, bančni ček ali draft. Vse pošiljate se naj naslovijo na:

M. Mladić, J. Verderbar Co., 2803 So. Lawndale Av.
Chicago, Ill. (uninc.)

Iščemo zastopnike.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Kdoro že 30 let se Trinerjevo zdravilo uspešno rabijo s največjim uspehom. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čistanje od strani številnih odjemalcev. Malo povznanje cen je sodanja potreba, da se ohrani neposredna vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper drago in na vseh številnih potrebnih stadih, a novi vojni davki nam je spodbili še podajati stebel in morali smo cene nekoliko povišati. Vsek prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sodanosti, to moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče dragi in v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vpeh med vsem, kar naša — bol zgubi svoje stabilite. Imed vseh bolnih jih je dovedeno desetotokov povzročenih in spoštih v bolod. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino odisti bolod in odstrani iz notranjstava drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki po nekakšno brlog slotovnih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakoršne potrebne maščobe in vsebujejo le potrebne zdravilne greške koreninice ter krasno šarade rudske vino. V sadavi zabasnosti, neprobavnosti, glavobola, polglavobola, neravnosti, navadno slabote, kakor tudi v bolećah neprilika, ki rade nadlegujejo tenke ob spremembi šitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite za lek, boste našli v njem neprocenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah

TRINERJEV LINIMENT

in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v sadavih odrgin in oteklin itd., tudi za drgnjenje silcev in za masaje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabe znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust istotako za čišćenje nos, izpuščajev in drugih kožnih oterov. Dobite se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH NAESTAVAH
GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1915.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

NOTRANJE ZADEVE ORGANIZACIJE.

La Salle, Ill. — Društvo "Sokol," št. 98 SNPJ je na svoji redni mesečni seji dne 10. avgusta zvelo v pretraz razmere, katere vladajo v našem glavnem uradu in sicer na podlagi dopisa v "Prosveti" z dne 6. avgusta in na odgovor glavnega predsednika naše jednote dotičnemu dopisniku.

Odgovor glavnega predsednika nam daje razumeti, da stvari v glavnem uradu niso tako urejene, kot bi morale biti, ter da se zaključki zadnje konvencije očividno kršijo. To pa nikakor ni v soglasju z idejami in principi naše jednote, zato je v korist članstva, da se stvari uredijo pravilno. Zadnja konvencija je stalno vpsolila gl. predsednika v uradu naše jednote, s čimur pa se ni rešeno, da naj naš predsednik v uradu komodno sedi in pazi; da bodo drugi uslužbeni vestno delali, ampak kako delo za kakršnega je sposoben. Konvencija je postavila stalnega bolniškega tajnika, kateri mora tudi opravljati svoje delo. Izvolila je glavnega tajnika, kateri mora tudi svoje delo opravljati, a ne najemati druge, da bodo zanj delali. Poleg vseh teh pa menda še gl. blagajnik pomaga delati v uradu. Vse to nastane vprašanje, kaj vsi ti uslužbeni delajo, ker je nastavljen še poseben knjigovodja, br. M. Turk? Če primerjamo število članstva naše jednote s številom uslužbencev v uradu glavnega tajnika, se nam vsiljuje mnenje, da nekateri prav malo ali pa nič ne delajo v glavnem uradu, kar je gotovo v škodo članstva, kar gotovo ne bo trpelo. Iz omenjenega odgovora gl. predsednika si tolmačimo, da dva naša najbolje plačana uradnika v glavnem uradu nista preveč vpsolena in sicer gl. predsednik radi tega, ker mu gl. tajnik noče odstopiti gotov del posla, glavni tajnik pa radi tega, ker ima pomočnike, brez katere bi lahko služal, ako bi nekaj posla dal gl. predsedniku. Take razmere ne spadajo v glavni urad naše najbolje demokratične slovenske podporne organizacije in prizadeti naj bodo uverjeni, da bodo člani naše jednote vedeli, kako zastopati svoje koristi.

Vemo, da bi se morali glede nerednega poslovanja v glavnem uradu obrniti najprej na nadzor, ni odbor? Toda nadzorni odbor je vse to videl, ališal priporočilo gl. predsednika, a je kljub vsemu temu, kljub zaključkom zadnje konvencije, na apel gl. tajnika potrdil te razmere, odločil potrebno pomoč v upravištvu, ter obdržal nepotrežno pomočnico v uradu gl. tajnika.

Vsed tega si usojamo apelirati na brate in sestre naše jednote, da vzamejo te razmere v pretraz ter jih uredijo tako, kot morajo biti urejene.

Zaključek seje našega društva je bil, da se mora vpsotovati priporočilo gl. predsednika in pa zaključki zadnje konvencije.

Dokler bo naš gl. predsednik tako vestno zastopal koristi članstva, je naša dolžnost, da mu damo vso moralno pomoč. Ako se bo pa izneveril našim koristim, bo članstvo obračunalo tudi z njim.

Za društvo "Sokol," št. 98 SNPJ: Frank Kotar, predsednik, Ignat Volk, tajnik, Thomas Golobich, blagajnik. (Društveni pečat).

Pittsburgh, Pa. — Kot član S. N. P. J. se tudi zanimam za delovanje naše organizacije in pazno čitam zapisnike sej gl. odbora še od lanske konvencije. Tako sem tudi čital zapisnik zadnje letne seje gl. odbora, kateri je bil pa še tako nerazumljivo napisan, da se je prav malo ali pa skoraj nič razvidelo iz njega, posebno kar se tiče poslovanja v gl. uradu. Zakaj so pa zapisniki drugih jednot in zvez spisani tako, da jih člani razumejo in ne samo tisti, ki so prizadeti?

Sebe, ko sem čital v "Prosveti," št. 184 z dne 6. avgusta, dopis iz Springfielda, Ill., in odgovor predsednika na ta dopis sem bil malo na jasnem glede razmer v glavnem uradu naše jednote, katere se šteje za najboljšo napredno in demokratično. Kot sem razvidel iz dotičnega pisanja, je želel brat predsednik in pri-

poročal, da se znižajo izdatki in zmanjša število uslužbencev tam, kjer je potrebno. Delo, katerega sedaj opravi tajnikova pomočnica z mesečno plačo sto dolarjev, sta hotela prevzeti gl. predsednik in bolniški tajnik, da bi se tako zmanjšali stroški, kateri so skoraj vsako leto večji. Toda to se ni zgodilo, pač pa so odstavili po možnega upravnika in hišnika, in s tem je bila zadeva rešena. Za pa, da temu ni tako. Sedaj nastane vprašanje, kdo bo sedaj naprej opravljal to delo. Seveda v zapisniku stoji, da se bo brat Bergerju zvišala plača za deseto odstotkov, ker bo pomagal v upravištvu. Kako pride do tega, da bi bolniški tajnik delal v upravištvu, je zopet več kot čudno. Saj mu je vendar konvencija določila delo, katerega mora opravljati, to je, kar se tiče bolniških zadev in ničesar drugega.

Vso čest pa izkrami br. Cairnharju, gl. predsedniku naše jednote, ker spozna in vidi, kaj je prav.

J. Hočevar, ki re poteguje za koristi članstva.

DOPISI.

Yukon, Pa. — Veselica, katero so priredili tukajšnji rojaki menj v pomoč, ker že boleham od prvega aprila lanskega leta, je kljub slabemu vremenu izpadla povoljna. K temu so veliko pripomogli poživljalni rojaki, godba in vodstvo dvorane, v kateri se je vršila veselica. Čisti preostanek te veselice je znašal \$88.30, katero vsoto sem prejel od veselicega odbora. Moja najsrčnejša zahvala prirediteljem te veselice, godbi, kateri je brezplačno igrala na veselici, vodstvu dvorane ter sploh rojakom, kateri se niso ustrašili dežja, kateri je padal ves večer. Pokazali ste s tem svoje bratsko srce za svojega trpečega brata v teh žalostnih razmerah, v katerih se nahajam s svojo družino. Ne bom vas nikdar pozabil.

Pred nekaj tedni sta šla nabirati rojak Josip Koračin in Anton Kaferle v bližnje naselbine Smithon, Pa., in Wyano, Pa. prostovoljne prispevke. Darovali so sledeči: Peter Kopitar šest dolarjev; Josip Koračin dva dolarja; po en dolar so darovali sledeči rojaki: Anton Pegra, Rihard Rancinger, Josip Lajček, Ignac Fluss, A. Potokar, Frane Bukšek, Louis Sentak, Andrej Mikuš, Josip Kotnik, John Golobich, Anton Baltić in Anton Kaferle; po 50c so darovali: Rudolf Aberšek, Mike Miller, Louis Knaut, John Uršič, J. Z. Radišek, Anton Rostohar, Josip Ravnikar, Toni Florjan, Rudolf Hribar, J. Peternel, Josip Smolč, Lukas Kral, A. Krasevič, Louis Božič, Anton Radišek, M. Drap, Martin Kopina, Mihael Golobich, in Frane Derovšek; Anton Brenše 45c; John Orel 35c; po 30 sta darovali: Louis Podbevšek in Vito Pivo; po 25c so darovali: Marko Smerko, J. W. Leeti, Oskar Vuholič, Dami Petac, Fr. Koler, Louis Resnik, John Bue, Mary Jevsevo, in John Rožane; Josip Jesenski 20c; Peter Stragus 10c. Skupna vsota \$28.05.

Najsrčnejša hvala vsem darovalcem kakor tudi nabiralcem za tako veliko pomoč.

Delavske razmere niso nič kaj poyoljne in to radi nesoglasja med delavci in ker se vse premalo zanimajo za delavske organizacije, strokovne in politične. "Proletarce" in "Prosveta" vedno priporočata in pozivljata delavce k organiziranju strokovno in politično, toda kakor se razvidi se rojaki vse premalo zanimajo za ta dva edina slovenska delavska lista. Največ je še vedno takih, kateri hočejo z glavo akoci zid. Dokler delavci ne bodo organizirani strokovno in politično, se delavske razmere ne bodo zboljšale, bodo delavci še vedno izkoriščani od privatnih podjetnikov. Pozivljam vse rojake, da se zanimajo za državljanske pravice in da iste tudi izrabijo ob času volitev in da glasujejo za delavske kandidate. Le na ta način si lahko izboljšajo položaj.

V tukajšnjem premogorovu se je zopet pripetila nesreča 12. avgusta t. l. Takoj zjutraj, ko so pričeli delavci delati se je odtrgala plast premoga in kaufenja ter podsula rojaka Antona Klariča, ki je bil na mestu mrtev.

Ponesrečeni rojak je bil član N. H. Z. neke poljske podporne

organizacije ter član kluba št. 171 SRZ. Njegov pogreb je bil krasen in udeležilo se je tega sprejeda veliko število rojakov ter članov omenjenih organizacij, kateri so mu poklonili v zadnji pozdrav velike vene.

Pokojni rojak je bil rojen v vasi Para pri Kostelu, okraj Kočevje. Star je bil 45 let; ter je bil v Ameriki 20 let. Tukaj zapuščeno soprogo, brata in sestro in nekaj sorodnikov.

Zalutjočnim ostalom nesrečnega rojaka moje najiskrenejše sozljive.

Mihael Klarič.

Muskegon, Mich. — Delavske razmere v tukajšnji okolici so iste kot po celi Ameriki in življenjske potrebe niso tako drage, da bi človek moral samo enkrat na dan jesti, da bi shajal s svojim zaslužkom, kateri je tako majhen, da si družinski očetje belijo glave, kako bodo shajali s sedanjim zaslužkom, ako se bodo živila tako držala. Vsed tega nekateri delajo po deset in 12 ur na dan, da si morejo toliko zaslužiti, da preživijo sebe in svojo družino. Navadna plača je tukaj 40 do 40c na uro.

Poročano je že bilo o nesreči, kateri se je pripetila v tukajšnji kemični tovarni, katere žrtve je postal rojak John Ihan. Ponesrečeni rojak ni bil član nobene slovenske podporne organizacije, pač pa dveh angleških društev. Toda kljub temu so se udeležili pogreba člani tukajšnjega društva št. 266 SNPJ ter mu poklonili vene v zadnji pozdrav. Vene so darovali tudi nekateri drugi rojaki, katerim se v imenu zalutjoče soproge najtopleje zahvaljujem.

Ponesrečeni rojak je bival večina na farmah in v tukajšnjem mestu pa par let.

Opozarjam vse tukajšnje rojake na to nesrečo ter jih pozivljam, da pristopijo k slovenskim podporim organizacijam. Nikdar ne veste kje in kedaj vas čaka nesreča.

M. P.

Springfield, Ill. — O dogodku, kateri se je pripetil 26. avgusta t. l., je bilo že poročano v "Prosveti". Kakor se sedaj ališ, izjavljajo oblasti, da črne ni uštelil 13letnega dečka, pač pa nekoliko drugi: Črnc je menda streljal s samokresom 38 kalibra; deček, je bil pa ustreljen s samokresom 32 kalibra. Toda priče, katere so videle cel prizor, pa zatrjujejo, da so videli dotičnega črnca, da je streljal na dečka in da je 16krat ustrelil. Kako bo obravnava izpadli, bom že poročal.

Razumno, da bodo skušale premogovne družbe zvrčeti krivdo na mirne stavkarje, da so oni povzročili ono streljanje in da je stavekar ustrelil nedolžnega dečka.

Sploh so delavci, kateri sedaj delajo, ko drugi stavkajo oboroženi s samokresi in puškami. O tem sem se prepričal takoj naslednji dan, to je 2. avgusta, ko smo šli stavkajoči premogarji kakih sto po številu, do premogorova, kjer so delali ter jih hoteli pregovoriti, da se nam pridružijo. Ko smo prišli do premogorova so nam pokazali delavci izza železskih vozov puške in samokrese, zapovedali "roke kviško" ter nas pričeli šerifi preiskovati, ako imamo kako orožje pri sebi. Ko so to opravili so nam zapovedali stopiti v vrste ter nas odvedli nazaj, odkjer smo prišli. Jaz in še par drugih smo pa takoj pričeli bežati in šerif je poslal nekaj kroglj za nami toda k sreči me ni nobena zadela. Arretirali so tri delavce.

Večina onih, kateri so nam tako priporočali stavko sedaj delajo in se nam smejejo.

V tukajšnje mesto je prišla milica ter se spreha po mestu s nasajenimi bajoneti.

Poročevalec.

Woodrow, Minn. — Poročano je že bilo o tukajšnji stavki, katere se je končala kot navadno vse stavke, kjer niso delavci organizirani. Dobili nismo prav nič. Takoj v začetku stavke je nam povikalo vodstvo rudnika plačo za 15c na dan, prej smo imeli \$4.85 na dan in potem so nam obljubili pet dolarjev. Toda, ko smo prišli na delo so nam povedali, da kdor hoče delati za staro plačo, lahko kdor pa noče, pa tudi lahko gre drugam. Tak uspeh smo imeli.

Vzrok tega je nesporazum med delavci in ker nismo bili organizirani. Stavka se je pričela, brez

da bi bili obveščeni vsi delavci. Izvolili niso nobenega stavkovnega odbora, kateri bi imel nalogo pogajati se z vodstvom rudnika sploh o tem niso hoteli ničesar diskutirati. Obdržavali so kakš dvajset ur, na katerih pa sami niso vedeli, o čem bi razpravljali. Govorili so sem in tja. Na teh shodih sploh niso izvolili ne predsednika ne kakšnega drugega odbornika. Na enem shodu so sklenili, da lahko gre vsakdo delat 24. avgusta kdor hoče. 24. avgusta so pa zopet sklenili, da vsakdo bo s kerkdor bo šel delati. Na ta način se govorili sem in tja. Da bi pa izvolili kakš odbor in istega poslali do vodstva rudnika, pa niso ničesar hoteli slišati. Najbrže so mislili, da bo prišel superintendent do vsakega posameznega delavca ter se pogajal z njim. Na ta način bi se tukajšnje delavstvo še bolj razdrojilo, kakor je dosežaj, ker se opaža odprta splošna mržnja med pogodbenimi delavci (kontraktori) in drugimi delavci. Sedaj se splošno deluje po vseh tovarnah in rudnikih da se odpravi kontraktu delo, čemur se tukajšnji delavci protivijo in ravno vsled tega ne dosežemo nikakih uspehov. Da se pa ravno vsled kontraktnege dela pripetijo največ nesreče v rudnikih je pa že itak splošno znano. In kadar se odpravi kontraktu delo, se bodo nasreče v rudnikih takoj znižale in ravno radi tega se deluje na to, da se odpravi tako delo, katero več škoduje splošnemu delavstvu kot pa koristi.

Sploh v celnem železnem okrožju v Minnesoti ravno vsled kontraktnege delavcev, ker ne marajo ničesar slišati o odpravi kontraktnege dela, ne moremo ničesar doseči, da bi izboljšali delavske razmere in vsake organiziranje delavcev ponesreči.

Opozarjam vse delavce, da se organizirajo, ker le na ta način nam je zagotovljen vapeh. Dokler pa delavci ne bodo organizirani je pa smekno misliti, da bi zboljšali sedanjí položaj, kateri postaja neznosnejši z vsakim dnem. Se organizirano delavstvo se mora bojevati za svoje pravice in težko pribori svoje zahteve. Se tem manj pa se mora pričakovati od neorganiziranega delavstva.

Poročevalec.

Gross, Kans. — Delavske razmere v državi Kansas so jako žalostne, kajti kakor je že bilo poročano, je na stavki kakih 1500 premogarjev, kateri so bili vpsoljeni pri "Central Coke and Coal Co." in pri "Domestic Coal Co." Zadnja premogovniška družba noče izplačati neke odškodnine v znesku \$95.— vsled česar so delavci zastrajkali. Sedaj smo že sedem tednov na stavki in še prav nič ne vemo, koliko časa bomo še.

Druge premogovniške družbe ne marajo vpsoliti premogarjev, kateri so prej delali pri omenjenih dveh družbah. Da je to resnica, sem se sam prepričal, ko smo iskal delo pri eni izmed tukajšnjih družb. Predelavce (boss) me je že od prej poznal ter vedel, da sem prej delal pri eni zgoraj omenjenih družb ter mi rekel, da nima prostora in da sploh mi ne sme dati dela, radi tega, ker sem prej delal pri družbi, pri kateri je sedaj stavka. To je dokaz, kako dobro so premogovniške družbe organizirane in da imajo pogodbo, da ne vpsolijo onih delavcev, kateri so stopili v stavko pri eni izmed prizadetih družb in na ta način bolj izkoriščajo delavce.

Sedaj dobivamo podporo in sicer osem dolarjev na teden, toda kaj je to v primeri s sedanjo dragotino.

Ker je medvojna pogodba med premogovniškimi družbami in delavci poštena, bo najbrže izbruhnil splošen štrajk v tukajšnjih dveh distriktih, Kansas in Missouri. Kajti kolikor se more razvideti iz pisave v mesečnih listih, se bodo premogovniške družbe branile na vse načine pripognati kakšne prihodke. Kajti predelavci bodo nam najbrže, da že sedaj preveč zaslužimo, ker podpisujemo stavkarje.

Apellam na delavce, da se organizirajo strokovno in politično, ker le na ta način zamoremo zboljšati svoj položaj.

V imenu nedolžnih otrok v starem kraju, kateri morajo sedaj prenašati vse gorje zadnje vojne, se najiskrenejše zahvaljujem vsem darovalcem, kateri so pripeljali v svet za po vojni otroke v starem kraju. To

da človek bi ne verjel, ako bi sam ne videl, da se še vedno najdejo rojaki, kateri so tako zakrknjeni da odrečejo celo vsak dar za ne doline otroke v starem kraju. In večinoma so isti, kot so zadnji odrekli, ko smo nabirali za milijondolarski klad. Človek bi nizar ne pričakoval, da mora biti kak tako trdega in neusmiljenega srca, da odreče pomoč otrokom, kateri umirajo v pomanjkanju in bedi v starem kraju, kateri so popolnoma nedolžni v vsakem oziru. In takim odreči pomoč, je že višek neusmiljenosti. Sami dobro vedo, kake razmere vladajo v stari domovini, ker lahko berejo pisma, katere prihajajo iz starega kraja. Ne razumem, kaj taki ljudje mislijo.

Poročevalec.

Brackenridge, Pa. — Delavske razmere v tukajšnji okolici so slabe in radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem prišel za delom. Brezposelnih je tukaj dovolj.

Pri "Allegheny Coal and Coke Co." traja stavka že dva meseca. 26. avgusta so se pripetili prvi izgredi in padle so prve nedolžne žrtve od krogelj najetih družbenih deputijev. Ustreljena je bila ga. Fanny Sellns rodod Amerikanka, katere je dobro poznana iz leta 1914, ko je bil štrajk v W. Va. Ustreljen je bil tudi neki Poljak in pet oseb je pa bilo ranjenih. Oblasti se nič ne brigajo, da bi prijele in kaznovale morilce.

Delavski trpinji so izpostavljene vsem preganjenim. Z njimi delajo kakor nekateri hočejo.

Poročevalec.

Girard, O. — Kakor je že bilo poročano so zastavljali delavci v tukajšnji "Ohio Leather Co." Stramotno je pa, da so celo nekateri Slovenci tako zaslepljeni, da opravljajo stavkokaško delo. Podobni so Judežu Iskarjotu ker tudi oni izdajajo svoje tovariše. Ne pomislijo na posledice, katere jih lahko dosežejo.

Stavkarji smo trdno prepričani, da bo zmaga na naši strani ker smo solidarni ter zvesti delavskih načelom.

Članom tukajšnjega društva SNPJ pa svetujem, da pazno prečitajo pravila, počko, v kateri je omenjeno glede stavkokaštva in da se po nji tudi ravnaajo.

Štrajkar.

Carlinville, Ill. — Tukaj je zopet izbruhnil štrajk premogarjev radi odslovitve nekaterih premogarjev od dela in ker so bili nekateri stavkarji zadnjega štrajka kaznovani z manjšo ali večjo denarno globo od premogovniških družb. Ta čin premogovniških družb je tako razkačal delavce, da so takoj zopet zastrajkali. Stavka se je pričela v Belle-villu, kjer so tudi izvolili odbor štrikih noč, da odide v Springfield in predloži predsedniku illinoiskega distrikta U. M. W. of America zahteve rudarjev. Ko so prišli v Springfield so bili napadeni od nekaterih najetih pretepačev.

Tukajšnji listi poročajo, da je na stavki kakih 1500 premogarjev, toda kakor je meni znano, je sedaj na stavki okrog 8000 premogarjev.

Sedanjí predsednik illinoiskega distrikta U. M. W. of America, Farrington, izdaja pozive na vse premogarje v državi Illinois, da je stavka iz razlogov, katere uavajajo premogarji, nepostavna, in da bo vsakdo kdor se udeleži te stavke, izključen iz organizacije in da bodo posamezne krajevne organizacije izgubile svoje poslovnice, ako se ne bodo ozirali na pravila. Toda premogarji so pa mnéjja, da ravno predsednik sam krši pravila in da hoče uvesti absolutizem v organizacijo. Radi tega se premogarji ne ozirajo na navodila, katere prihajajo iz gl. urada te organizacije.

Ko so obdržavali stavkajoči premogarji shod v Edwardsvillu, je prišel tudi neki uradnik iz gl. urada, pri katerem so našli samokres. Razumno, da so mu ga odvzeli ter ga izročili navzočemu policaju.

Stavka se je raztegnila tudi na Springfield, kjer je večina premogarjev na stavki. 26. avgusta, ko so šli nekateri premogarji, okrog 40, na delo, so bili napadeni od stavkarjev, kateri so metali kamenje na delavce, kateri so šli na delo. Napadeni so odgovorili strel in ustreljen je bil tudi 13-leten deček, kakor je že bilo poročano. Preiskava še ni dogotila, kdo je ustrelil tega fanta; nekateri

trdijo, da so ga delavci, kateri so bili na poti na delo, drugi pa zopet, da stavkarji.

Vse te stavke in izgredi so posledica nesporazuma med premogarji in gl. uradniki. Premogarji se ne ozirajo na navodila iz gl. urada, gl. uradniki pa ne morajo poslušati premogarjev in se nečejo ozirati na njih zahteve. Vse to pa rodi razdor, od katerega imajo privatni velepodjetniki največji dobiček in se veselo tega. Se sami pošiljajo svoje agente med delavce, kateri jih ščuvajo proti uradnikom in iz tega kujejo svoj kapital. Mesto, da bi bili delavci složni in trezno premislili vsak korak, katerega napravijo, se pa dajo zapeljati od nekaterih hujskačev in na ta način sledijo splošnemu delavstvu. Delavski izkoriščevalci se nobene stvari ne veselo bolj kot prepričev v delavski organizaciji sami. Mesto da bi delavci složno nastopili proti delavskim izkoriščevalcem, se pa sami med seboj prepirajo za oslovno senco.

Opozarjam člane društva št. 362 SNPJ, da se številneje udeležujejo rednih mesečnih sej. Društvo šteje nad 30 članov, seje se pa komaj udeleži kakih deset.

Josip Kaitna.

POZOR SLOVENSKI CLEVELAND!

Konvencija JRZ se vrši v Clevelandu, katere se prične z 28. septembra, t. l. in bo trajala skoro tri dni. Samo ob sebi je umevno, da pridejo delegatje iz vseh strani ameriškega kontingenta v našo naselbino; gotovo jih bo na stotine in večini izmed njih je Cleveland popolnoma neznan. Naša dolžnost je, da jim preskrbimo stanovanje za to kratko dobo, ko bodo med nami, ter jih po staroslovenskem običaju tudi gostoljubno sprejmemo.

Zato apelira okrožna organizacija JRZ št. IV. na vse gostoljubne Slovence v Clevelandu in Collinwoodu, da nam v tem oziru priskočijo na pomoč. Kdor le zamore, naj vzame na stamvanje vsaj enega ali pa mogoče več delegatov za njih tridnevno bivanje med nami. Ne zavrzite ta apel, poizkajte se prave Slovence in sprejmite, v svojo sredo one, kateri se borijo in žrtvujejo za boljše bodočnost rojakov v stari domovini. Vsak je najbolj vesel in se čuti zadovoljnega med svojimi rojaki, kakor mi tako tudi oni, in da bi bili primorani iskati prenočišča pri tujcih, bi se jim gotovo godila velika krivica.

Torej Slovenci v Clevelandu in Collinwoodu: Pokazite se gostoljubne in sprejmite med se delegatje III. redne konvencije JRZ!

Kdor se bode odzval na ta apel, in je pripravljen oddati eno ali več sob za tiste dneve, naj piše ali se pa lahko osebno zglasti pri tajniku okrožne organizacije! Gust. Kabay, 1626 Huntmore ave. 3-10. 17.

Belgija pred revolucijo?

Haag, Holandija. — Iz zanesljivih virov poročajo, da je nepokoj med belgijskim proletariatom tako resen, da se vlada boji izbruh revolucije. Vlada hoče pomiriti ljudstvo s tem, da je aranžirala velike slavnosti v proslavo zmage in miru.

Gosni požari v Franciji.

Toulon, Francija. — Veliki gozdni požari so izbruhili med Toulonom in Cainesom in deset vasi je v nevarnosti, kajti ogenj jih je že obkrožil.

IZ GLAVNEGA URADA.

IZ URADA GLAVNEGA PODPORNEGA ODBORA.

V zadevi sobrata Stefana Božičeviča, člana društva Zbudi se Slovani, št. 226, je glavni porotni odbor potrdil sklep prve instance. To je, da se mu izplača podpora.

Martin Železnikar, Jože Ambrožič, John Underwood, Jos. Radišek, Frank Somrak.

SLUŽBA.

Išče se hišnik (janitor) za urad Slovenske narodne podporne jednote. Zglaste se v gl. uradu na 2637-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Za domovino...

(Slovenska slika je povzeta iz "Napreda" in prikazuje, kako razmere vladajo doma za delavce v stari domovini.)

Brez stanovanja sem. Nešteto ulic sem prehodil, trkal in zvonil pri nešteti gospodarjih, a povsod sem bil lukonični odgovor: "Ze oddano, trije, pet, deset, jih je oddalo v isti odgovor pred vami od mene." Čudno, povsod enak odgovor! Nikjer nisem prvi, vedno med zadnjimi. In zakaj? Nisem si vedel odgovora, dokler mi prijatelj zaupno ne pove: "Imeti moras pritekelih ali pa dati nagrado od 1000 K. dajti." In jaz nimam niti prvega, niti drugega. Čemu naj se trkam okrog brez koristi? Čemu se je zrim, čemu upam? Ali ni bolje, n-dati se v usodo ter reči: "Potrpimo, gre za domovino..."

A pri vsem tem, pri reviziji (ne uradni) stanovanj sem bil priča sledečemu dogodku: V ulici Sv. Krištofa je stanovanje s šestimi sobami in kuhinjo. V teh sobah gospodarite dve ženski, samo dve, nič več kot dve. In čuje-te: rekli so mi, da je stanovanje pravilno zasledeno. Neko tajno božanstvo je navdahnilo gospodo brez gorečih jezikov in po binko-štnih praznikih, da je svedčano re-ka gazdarica: "Gospodarite v tem stanovanju, gre za domovi-no..."

Pa čemu ta nevolja. Le proti kolodvoru namerim korak, pa vi-dim tam še bednejše... V žele-zniških vozovih! O, bratje od Ja-drana, vi trpite, vč, vč. A tudi za vas nima ljubljana usmiljene-ga srca. Čemu? Saj ste najboljši sinovi slovenskega naroda. Usta-vljali ste se desetletja potujeva-nju od strani Italijanov in Nem-čev, stali ste kot skala, vi izku-se-ni borci za svobodo ljubljene-ga naroda. Da, vi znate trpeti! In ker znate trpeti, ohodili so vas da med brati, mehkužnimi brati, trpite za — domovino...

Vse za — domovino...

Delavci naj delajo od zore do mraka ob slabi hrani, brez stano-vanja, pol nag, s kopico bolehnih otrok — za domovino...

Uradnik, živč v največjih stik-kih, brez upa v bodočnost, dela-j — za domovino...

Kmečki proletarci v potu o-braza obdelujejo ter polni žitnice kapitalistu — za domovino...

Vse za — domovino...

Militarizem, ošedno stanje, vislice, ječe, ovačniki, prega-njanja, vse to za — domovino!

In kdo je ta — domovina?

Par ducatov kapitalistov, nasi-čenih najraznovrstnejših jedil, zabuhlih v sled preoblične izpitga-šampanja, degeneriranih valed prostiitucije po pariskih vzorcih, s ogromnimi trebuh, po katerih se tolčejo z gabno tolstimi in z brilanti okrašenimi rokami ter kriče na ves glas: To je — domo-vina... Za njo vse... ljudje božji, ljubite jo, trpite...

Na bojnih poljanah pa so mili-joni žrtvovali svojo mlado, upa-polno življenje. S svojo krvjo so močili zemljo — domovino, s svo-jim telesom gnoje zemljo — do-movino! Kdaj se zave narod, kdaj izpregleda, kdaj spozna svo-jo — pravo domovino! B-k.

Aretacije v Celovcu:

Ljubljana, 6. Dunjska "Poli-tische Korrespondenz" javlja: Koroški poslanec so na medzve-zniško komisijo v Celovcu in na poveljnika jugoslovanskih čet pritožbo radi aretacije v masah, ki so se baje izvršile v celovski o-kolici. — Sprito te vesti je Ljub-ljanski dopisni urad pobilščani izjaviti, da se take in enake ve-sti o aretacijah v Celovcu sa-mem ali v njegovi okolici popol-noma utrušene. Ugotavlja se, da so se začetkom zadnjih opera-cij internirali v takratni vojni čoni le osebe, ki so skrivale oro-žje in ki so bile sumljive, da so proti našim četam nastopile z o-rožjem, zlasti pa take osebe, ki so se pri prejšnjih invazijah Nem-čev udeleževale ropov. Zlasti del teh internirancev, katerih mnogo pripada koroški "Heim-wehr" in ki sedaj zatrujejo, da so bili prisiljeni nositi orožje pro-ti Jugoslovonom, je že izpuščen, ne da bi Nemška Avstrija dala zato kakšne kompenzacije. Bilo je vse pripravljeno, da se izpustijo kakor hitro bi Nemška Avstrija priznala v Kranju sklenjeno pre-mirje.

Naznanila, vabila in zahvale.

PROSTOVOLJNI DAROVI ZA ONI-SKORNE OTROKE V STARI DOMOVINI.

Gross, Hans. — Za po vojni osi-ro-telo otroka v stari domovini so daru-vati slednji rojaki: Iz Grossa, Kana: Jakob Galisid pet dolarjev; Ivan Kun-stelj 25.00, po en dolar so darovali: Anton Prašnikar, Frank Zvigič, John Gorenc; Josip Koejan 50c. Iz Muhilbo-ge, Kana: John Rehen in John Mo-ken po en dolar; po 50c: Matija Go-lob, Neimenovani, Louis Vencovšek, Jakob Bogataj, Pavel Podbevšek, Franek Dobovinski, Joe Gorenc, Eli-sabeth Aldaki, Louis Aldaki in May-me Leksha. Skupna vsota \$18.00, ka-tero vsoto sem poslal na pristojno me-sto, na gl. tajnika SNPJ.

Vse darovalcem izrekam v imenu osirotelih otrok v starem kraju najsr-nejšo zahvalo.

Ivan Kunstelj.

Mayer, Vlad. — Naznanjam članom društva "Edinost" št. 12 SNPJ, da je bilo sklenjeno na zadnji redni me-sečni seji, da se bo postopalo strogo po pravilih z vsakim članom, kateri se ne udeležil vsaj vsake tretje mesečne se-je. Kakor zahtevajo pravila. Posebno pa opozarjam člane tega društva, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje me-sečne seje, katere se vrši 8. septembra t. l. Na dnevnem redu imamo več va-žnih točk in tudi volitev novega tajni-ka in blagajnika, ker dosednji tajnik-blagajnik nudi zaposlenosti ne more več opravljati tega posla. — M. Zugel.

Springfield, Ill. — Naznanjam članom društva "Illinois" št. 47 SNPJ, da se vrši redne mesečne seje od sedaj na-pred vanko tretjo nedeljo v mesecu po-poldan ob dveh v navadnih prostorih. Nadalje opozarjam člane, da se števil-nye udeležujejo društvenih sej, da ne bo potem kakšnega nepotrebnega pre-kanja. Posebno opozarjam bolniški od-bor, da se redno udeležuje mesečnih sej in na tistih poročih o stanju bolnika, kateremu se nakaže podpora. Opozar-jam tudi člane, da so bolj točni s pla-čevanjem mesečnih ker s tem mi o-virajo pri poslovanju. Vsakdo naj pla-ča najkasneje do 25. vsakega meseca. — Louis Pikel, tajnik.

Cleveland, O. — Opozarjam člane društva "Nanos" št. 264 SNPJ, da sem jaz prevzel tajniško poslo, ker je dosednji tajnik brat Similel resigir-al. V vseh društvenih stvarih obratuj-te se na spodaj navedeni naslov. Opozar-jam tudi člane tega društva, da se udeležujejo rednih mesečnih sej šte-vilneje in da so bolj točni pri plačevan-ju mesečnih prispevkov. — Josip Putz, 3575 W. 63rd St.

Ironton, Minn. — Opozarjam člane društva "Hrvatsko slovenska sloga," št. 187 SNPJ, da se udeležijo polnošte-vilo prihodnje mesečne seje. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk. — George Papich, tajnik.

My, Minn. — Pozivljvam članice dr. "Jutrarnje Zora," št. 108 SNPJ, da se udeležijo prihodnje mesečne seje, katere se vrši 14. septembra t. l. ob dveh po-poldan v navadnih prostorih, polnošte-vilo. Na dnevnem redu imamo več ze-lo važnih točk, katere je treba rešiti in seje, da se bodete potem zabavljale, na-je, da ne bodete potem zabavljali na di kakšnega zaključka seje, kakor je že navada. Opominjam nadalje tudi, da bolj redno plačujete društvene pri-spevke, da ne bodete imele kakih ne-prijetnosti, katere so v zvezi z nepla-čanjem mesečnih. Vsaka članica je do-bila stenski koledar SNPJ, na kate-rom je dovolj jasno zaznamovano, kdaj je treba plačati assessment. Pre-čitajte pazno pravila in se ravnajte po njih. — A. Wiederswoli, tajnica.

Barberton, O. — Opozarjam člane društva "Triglav," št. 48 SNPJ na sklep zadnje redne društvene seje dne 3. avgusta t. l., da mora prispevati vsak član tega društva meseca septembra in oktobra po 15c v društveno blagajno za pokritje društvenih stroškov. Na-dalje opozarjam člane, da se številneje udeležujejo rednih mesečnih sej in se bolj brigajo za svoje koristi. Vsakdo naj plača mesečno ob pravem času, pa ne bo imel nobenih stisnosti. Kdor ne plača mesečno najkasneje do 24. vsakega meseca, je po pravilih suspendir-an. Iz društvene blagajne se pa zala-ga samo one člane, kateri so javijo pri-društvo, da ne morejo plačati. — Vsa-kdo naj vpošteva pravila, pa ne bo imel nobenih stisnosti. — Andrew Re-par, tajnik.

Virginik, Minn. — Opozarjam člane društva "Hornarica," št. 338 SN-PJ, da se polnoštevilo udeležijo priho-dnje mesečne seje, katere se vrši 7. sep-tembra t. l. točno ob pol treh popold-ne v navadnih prostorih. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk, ka-tere je treba rešiti. Najbolje je, da se udeležijo sleherne članice te seje, kateri le čas dopušta in mi pol svoj naslov, kar moram urediti društvene poslovne knjige. Nadalje opozarjam, da mi pla-čanja plačujete bolj točno mesečno pri-spevke, kar v nasprotjem slučaju so moram izvršiti po pravilih. Jaz ne bom zalagala za nobeno članico, ker to ni moja dolžnost in tudi članom nobene banke. Vsaka naj vpošteva pravila, pa ne bo imela nobene stisnosti. — M. B. tajnica.

Hennrich, Pa. — Opozarjam člane društva "Prostomisel," št. 87 SN-PJ, da se udeležijo rednih mesečnih sej, kot ste dosedaj. Na društvenih sejah se vedno razpravlja o kakih va-žnih točkah v splošno korist društva in SNPJ. Vsi redni seje je dolžnost vsakega člana SNPJ, da se zanaša za društvo ne seje. Posebno opozarjam bolniške obiskovalce, da se udeležujejo sej in da poročajo o stanju bolnika, katerega so obiskali, hče se drugače ne more sklopiti o bolniški podpori in ne teta nakazati. Opominjam tudi člane tega društva, da so mnogi pri plačevanju mesečnih prispevkov najkasneje do 25. vsakega meseca, ker v nasprotjem slučaju sem primoran postopati po pra-vilih z onimi člani, kateri ne plačajo pravovčasno assessment. Ni moja dol-žnost zalagati za člane assessment ali po kolektivni po blisk. Vpoštevanje te toč-ke in s tem se bode izognil marsikak-ter nepotreben stisnosti in nevarnosti. — Nadalje naznanjam, da sem dal izdati pravila, katere bom raz-šil med brate Hrvate prihodnje seje, katere se vrši 7. septembra. Niti opo-zarjam poslanca Hrvate, da se udele-žujejo prihodnje seje. — John Stehan, tajnik.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanimas za socializ-em, bi ga moral redno čitati.

pravo sliko socializma.

Naročnina stane \$2.50 na leto \$1.50 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC 3630 W. 26th St.

CHICAGO, ILLINOIS

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto \$2.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

Zaupanja vredno bančno poslovanje.

Vsled zelo zapletenih dauda-njnih razmer je neobhodno po-trebno dobro premisliti, katera banka ali kateri bankir je vreden poverenja, da bi pošiljal denar v našo staro domovino in ravno ta-ko je velevažno vedeti, na katera bančna podjetja se je obrniti za nasvete glede potovanja v stari kraj.

Bili so in še danes je mnogo brezvestnih ljudi in tvrdk, kate-re z vsa brez obzirnostjo preže na žepe inozemcev različnih narod-nosti, ter se že danes lahko po vsej pravici trdi, da bodo v bodo-če še bolj izrabljali zaupanje svo-jih strank, katere si skušajo pri-dobivati s svojim premetenim po-stopanjem.

To je tudi vzrok, ter velevažno, da se v slučaju kakršnekoli po-trebe obrne vedno le na stare znane ter vsega zaupanje vredne banke, kot na primer EMIL KISS Newyorški bankir, kateri že dolgo časa, — v resnici nad DVAJSET let, — streže zvesto, pošteno in z vsa poslovno izkušnjo v denarnih zadevah našim naseljenecem.

Gospod Emil Kiss, kateri uživa neprecenljivi ugled tako med a-meriškim, kakor tudi med evrop-skim finančnim svetom in kateri je svojočasno presenetil svet z u-vedbo brezštetnega hrbojava za denarni promet, je sedaj, ko se je poskusi in hrbojavni promet z Ev-rope zopet uredil, prišel poslova-ti z oddelkom za denarne posiljat-ve v velikem obsegu, ter s temi jamei za vestno in točno poslova-nje.

Ne sme se tudi pozabiti, da banka Emil Kiss-a, 133 druga Ave., v New Yorku, katera je pod strogim državnim nadzorstvom, sprejema denarne vloge, od kate-rih plačuje letno štiri odstotne ohi-revi.

(Adv.)

Modri Kitajec.

Anglež vas pozdravi: "Kako kaj napredujete?" Egiptčan z "Ali se mnogo potite?" Toda naj-modrejši je pozdrav Kitajca: Ali je vaš železdec v dobrem redu? Dober železdec pomeni popolno zdravje. Zato je omenjen izraz zelo pametnega pomena. In če trpite od železnih neredov, za-pahkov, neprebave, glavobola, zgube spanca, nervoznosti itd., potem je Trinerjevo Grenko vino ravno kar potrebujete. To zdravi-lo izčišči drobovje, pomaga preba-vi in obudi tek. Ter je oboje, vspešno in okusno. Dobite ga pri Vašem lekarju. Dobite tam na-dalje Trinerjev Limiment, najza-neslivejše zdravilo proti revmatiz-mu, nevralgičnim bolestim, pro-tinu, spahkom, oteklinam. Joseph Triner, Chicago, Ill.

POSOUJEMO DENAR

na prvo vključbo do 75% vred-nosti, 1% na mesečna izplačila, a-li regularno po 6% interes.

DAN L. PARSONS

First Nat'l Bldg., Johnstown, Pa.

(Pišite za pojasnila v sloven-skem jeziku na Stephen Zabrizu, Park Hill, Pa.)

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Park Hill, Pa.

Zastoni Fonograf zastonj

Mi imamo 5.000 fonografov za oddati. Pišite takoj in mi vam ga pošljemo zastonj.

Mislite si prijetno raspolože-nje, ki ga bodele imeli a tem fonografom v vaši hiši. Ta fo-nograf je krasnega in močnega izdelka in vi bodele lahko raz-velicili z njim vaše družino in prijatelje brez vaših stroškov. Čemu trati denar za dražje fo-nografe, ko je ta ravno tako dober. Ti fonografi se proda-ajo po visoki ceni, toda mi da-mo v vrednostni fonograf PO-POLNOMA ZASTONJ, le za kratek čas vsakemu, kateri na-roči od nas spodaj označeno po-slačeno železniko uro (Gold Filled Railroad Watch). Kolesje je narejeno in nikla in jekla tekoče na 21 kamnov, in tako fino regulirana da ne teče ne prehitro, niti prepočasno. To je tudi varok da te ure rabijo strojniki, spre-vodniki in ljudje, kateri se morajo zanašati na točen čas. Nid ne do, kje kupite uro, toda vi ne dobite nikjer boljše ure, če tudi vas stane \$30.00. Te ure so navadno prodajajo po \$25.00 in več, toda mi jih prodajamo po tovarniški ceni \$12.95 in povrh te-za vam damo spornj omenjeni fo-nograf s petimi ploščami in 100 iglami POPOLNOMA ZASTONJ.

OPAZKA: Ta ponudba velja le za kratek dobo ker mi imamo samo 5.000 teh fo-nografov za oddajo, za to ker želimo da se naše ure razširijo pri ljudeh. Na eden naslov ne pošljemo več, kot samo eno uro za ceno \$12.95, fonograf in plošče se vam pošljejo zastonj. Priporočamo vam, da se podvivate z naročili, ker zaloga bo posla v kratkem času in te ure se bodo podražile. Pomnite, da mi jih prodajamo dnevno na totine in sprejemamo sahvalna pisma. Ta ura se dopade vsakemu in vi jo lahko prodate vašemu prijatelju za višjo ceno, kot pa vas stane, a fonograf in plošče vam bodo zastonj. Mi ne sahlavamo cele svote v naprej, pošljite nam le vaše ime in naslov ter \$2.00 kot preduljem, in ostalo svoto plačate ko dobite blago. Vsa naj bi se posluzili te prilike, kot se jih je že tisoče, ker taka ponudba se vam morda ne bo nikoli več nudila. Za to pišite še danes na:

EUROPEAN WATCH CO.,

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE., CHICAGO, ILL. DEPT. 28.

1085 MILWAUKEE AVE.,

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Repne in stenske ure, pretane in medaljone vsih slov. Jednot in Zvez, broške, zapetnice, diamantne pretane in lavalijske, veritice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge sletnine po niski ceni.

Podružnica

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč, Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mesečno odplačila. Pišite po ceni, kateri se vam polje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za ceno predno drugod kupite.

Najboljše blago

Najnižje cene.

SRAJCE Velika zaloga

možnih srajc \$1.00 do \$3.00

Svileni srajci \$2.50 do \$5.00

Predno kaj kupite, oglejte si našo trgovino.

OBLEKE.

Izdelujemo možke obleke po meri in po najnovejšem kroju, vedno nizke cene pri nas.

V zalogi imamo tudi obleke za dečke najnovejše mode, trpežno blago.

Klobuki najnovejši črni, sivi, zeleni in ružjavi, po \$3.00—\$3.50, \$4.00, \$4.50, \$5.00, \$5.50, \$6.50.

Belaj & Močnik 6205 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.

POZORI!

JUGOSLOVANI V CHISHOLM-U IN DRUŽIH MESTIH MESABA RANGE.

S tem vam naznanjamo, da nam je zopet moglo pošiljati denar v vse kraje Jugoslovanskih držav. Denar pošiljamo po najnižji ceni ter tudi jamčimo za vsako pošiljatev.

Dalje se toplo priporočamo za hranilne vloge od katerih plačamo po 3% obresti in vse druge bančne posle. Banka posluje pod strogim državnim nadzorstvom in vse vaše vloge so pri nas absolutno varne. Za vsa pojasnila pišite nam v slovenščini.

Točnost, varnost in postrežba je naše geslo.

MINERS STATE BANK, CHISHOLM, MINN.

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, veritice, privetke, pretane, itd., kakor tudi šenske ure, veritice, zapetnice, napetne ure, lavalijske, uhane broške itd., da se vedno pred kakor drugje kupite obrnite na mene. Vam garantiram da boste naj bolj postreženi in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi pretane, privetke, broške, igle itd. raznih Jednot in Zvez. Vsek kos robe je prodan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),

7 W. MADISON ST.,

Chl. Sav. Bank Bldg. (Room 606)

CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v zalogi nove kranjske in nemške harmonike, trivratne, dvoglasne, s ravnim ohrovanjem, delane natančno po LUBASOVEM NAČINU; kupujem in prodajam tudi stare že rabljene harmonike, kakor tudi izdelke, kakor tudi nove mehove, kovčage itd.

ALOIS SKULJ,

323 Epsilon Place,

- - - N. Y.

MOHORJEVE KNJIGE ZA LETO 1917 SO DOŠLE; za to leto je izšlo petero knjig. Kot ledar. Zgodovina slov. naroda 6 zv., Podobe iz narave, Slov. večernice in Resnice za večnost, vseh pet knjig skupaj stane \$1.50 s poštnino vred. Pišite na:

ALOIS SKULJ,

323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

Nikoli še ni sijalo solnce tako ljubko in prijazno, nikoli ni bil zrak tako čist in duhteč in rosa na vrhovi tako blesteča, kot tisto jutro, ko so se končale moje počitnice in je bilo treba misliti na odhod v zakajeno Chicago. Vrh košate lipe je tisto jutro, kot nalašč, žvižgal kos veselo koraknico-poskočnico, dasi ga ni bilo slišati cel teden prej; ribe pa so poskakovale nad vodo, kakor da me dražijo. Vse naokrog tako sveže in veselo, jaz pa poparjen, kot jesenska kopriva! Sreč mi je bilo težje kot, kot največji sule, kar jih pridelajo v Fox Riverju. Tak sem pripadljal v Chicago, kot mokra kokoš.

Ravno kot nalašč, je prišlo tedaj iz Clevelanda pismo s poročilom, da so flekajnarji na Brezjah dne 20. julija 1914 vjeli brezžično brzojavko, naslovljeno vojnemu ministarstvu na Dunaju, odposlano iz Berlina od eskakzerja Vilčeta (dasi se je istočasno baje mudil nekje v Skandinaviji), tikajoče se vojne s Srbijo. To je zapal nek cleveandski vedež uredniku Plain Dealerja dne 22. avgusta 1919. Kako čudovito! Nadaljevanje sorskega polja se je zgubalo v silno gorovje in vrhu tega gorovja stoji brezjijska cerkev, kjer lovijo prebrisani flekajnarji brzojavke vojnih ministrstev. Vi Gorenjci ne boste več poznali svoje domovine, če se vrnete, ker Brezje stoji sedaj visoko v gorah, ker tam vjamajo poročila, ki jih niti na Eifelovem stolpu v Parizu ne morejo. Ali pa Parižani morda nemško razumejo! Naj bo oče te "brzojavke", kdorkoli, meni je tako ugajala, da me je odmah popustilo vse počitniško domotožje in režal sem se tako vztrajno in podjetno, da mi je najbližje moje mize sedeči edenjen sobrat, ponujal dvojce "safety-pins," za "vse slučaje."

Se ni dobro ugasnila zarja idiličnih pasjih dni, ko se je že zopet pokazala zvezda repatica, s kšihom in klosterskimi opankami našega dičnega Rasputina. Ko ga noben kužek več ne povoha, poveš ušesa in se začne zaganjati v zemljane, ki hodijo svoja pota, ne meneči se, kako intenzivno striže in hipnotizira svoje verne backe, češ, se bodo že spuntali, ko se naveličajo. Posledice idealne bree, ki jo je dobil za sveto leto jednotnega jubileja v Jolietu, so se nekoliko pozdravile in bojeviti nune zopet v krščanski ljubezni vihti svoj tomahawk. Reklame hoče, da bi njegova zvezda ne zašla v megle pozabljivosti tako žalostno in neslavno, kakor žalostna majka božja v Clevelandu, ki je morala, po njegovi azalugi pod tujo streho na board in je bila končno v salunu na letantni prodana za prglisre srebričnikov.

Glede premogarske afere bi omenil samo toliko, da sem več let delal v premogovih rovih in še danes znam, kako se prime kramp in lopata v roke. Radi tega tudi znam ceniti premogarje in njih težavno in nevarno delo, bolj kot marsikdo drugi. Ker sam ne maram pletati, niti po muziki, niti brez nje, mi ni še nikoli v glavo padlo, da bi to zahteval od koga drugega. O "premogarju" pa ne bom zgubil besed zdaj; bo prilika govoriti o gotovem času in na gotovem mestu.

Ali ste videli, da je bila zadnji teden naša "sreda" na dopustu? Nadomestoval jo je bratec četrtak, ki je tako imel šilt kar 48 ur skupaj, namreč 27. in 28. velikega srpana. Jaz čakam z gajžlo, kdaj pride sreda, "nje pa od nikoder ni." Mesto tega je bil na delu gospod četrtak, kar dva dni zaporedoma. Fajn fant, kaj ne, ki prevzame šilt mesto trudne sestrice!

Oh, da veste, kakšno strašno razburjenje je zavladalo v ameriško-slovenskih pečlarskih krogih! Da kaj bi ne! Kakor gromska strela z jasnega neba, je vrezala med nas novica, da se je naš cenjeni sobrat in sotrudnik, plehar, prijatelj in rojak, posestnik nebrojnih zlatih križcev, me-

vaj! Kje so časi, ko je naša slavna pečlarska jednota tako bujno rastla, cvetela in napredovala! dalj in medaljonov, Mr. Radovan Stokratnič — oženil Ježešta, in kar na tistem se je, da nihče ni vedel, niti sam slavni opat Rasputin in nihče njegove črne kaste. Mi pa v jok — seveda na skrivni. Stari neomajni stebri se rušijo in mi pošajamo čedalje bolj osamljeni, o, tako grozno sami! Povešenih glav, bledornih obrazov in zguhančenih src smo sedeli tisto osadepolno popoldne v mračnem kotičku Ongavega saluna. "O, gosh," vzdihnil sem jaz; "sana-vagan," je zastokal drugi; "cow-face", je zarentail tretji. Četrti ni rekel nič, samo na tistem je mišičuhal in v žepih fige kazal. — Saj nismo sovražniki kikelj, honest to goodness and cross my heart, da ne. Kako bi tudi bili! Ali ste že videli kdaj Kristuša namalanega s hlačami? Vedno je kikiro nosil. Pa, da bi je mi ne znali ceniti! Ampak takole nena-domaj zapustiti pečlarsko zastavo, nas pa tako same, oslabljene pustiti viharjem življenja, ki šumi iz gozdov prelestnih solnčnih rož, to je več, kot moremo prenesti.

Pa to še ni vse; pelinova kupa nas zapučenih pečlarjev še ni bila izpraznjena. Znano je, da kamor gromska strela vreče enkrat, da rada trešči še drugič. Komaj smo nekoliko k sapi prišli, že je pritekel sel s poročilom, da se nam je izneveril naš junaški veteran, doktor Tavčer in kar brez vseh nadzemeljskih žegnov skočil čez zakonski fene, dasi še vedno cajtta svojo nogo, katero mu je poljubila tevtonska svinčenka. Spogledali smo se, srčni termometer je padel pod ničlo in nobeden ni mogel izpustiti besedice. Tako nam je brealo okrog srea, kot centralnim zaveznikom lansko leto, ko se jim je najprej izneverila Bolgarija in potem še Turčija. Vsi smo bili enih misli, da prihaja začetek konca. Kaj storiti?

Sobrat Chicago-Charlie je na letovišcu nekje v Clevelandu, sobrat Joško Očvarjev si hladi srce v hladni Minnesoti pri žabah in komarjih; Gajžla, would-be-odrešenik Mesija in še eden, začasno brez imena, smo ravno zadostovali za kvorum, torej smo sklicali izredno sejo, ki se je vlekla pozno v noč. To je bila ena najbolj žalostnih sej, kar jih pomni zgodovina pečlarske zveze. Ob uri strahov, med enajsto uro in polnočjo, se je zasvetila pleša pečlarskega predsednika nad oblaki tobakovnega dima, turbobno je zadonelo kladivo po črvli mizi in fant je rekel in dejal: "Dragi mi pečlarski sobratje! Moj govor bo kratek, pa tako žalosten, kot še ni bil nikoli." Obrisl si je z rokavom debelo solzo in nadaljeval: "Dolgo smo razpravljali, pa nismo si mogli pogruntati medicine, ki bi obdržala našo, nekdanj slavno in evetočo pečlarsko organizacijo pri življenju. Mladi člani ne pristopajo, ampak se poženejo, brž ko jim požene prvi mah na kšihito, stari, ustanovni člani pa odpadajo drug za drugim. Ženitvanjska epidemija strahovito kosi naše člane. Pečlarska jednota že davno ni več solventna, bankrotna je, re-inšurirati se ne da, torej je najboljšje, da jo razpustimo. Če bi bilo kaj premoženja, bi ga dali za maše za tiste revne duše, ki jih ni ne na tem, ne na onem svetu, ker pa premoženja ni, bomo enega pili na puf. Pojdite dragi bratje po svetu in pomagajte si, kot naj bolj veste in znate. Odvežem vas pečlarske obljube in vam dovolim, da se svobodno oženite s punčami, vdovami (pravimi in slami natimi, z otroci ali brez njih, s farmami in kravami ali brez njih) in celo s starimi babnicami. Vse bo brez greha in krčenja pečlarskih pravil. Če se v teh kirkih meseh letošnjega leta ne oženite, ne obupajte; pomnite, da drugo leto je prestopno. Danes pečlarska jednota in — nikoli več. (Enoglasen jok). Svobodni ste, vsak lahko stori, kot mu najboljše kaže. Lahko izvrši harakiri, lahko gre

\$18,500,000.00

Z BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOC DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE, HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VSOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gos. J. F. Stepina, kateri je še nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za \$9,600,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000. Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, pred.

Em. Beranek, podpred.

Adolf J. Kras, blag.

Pod nadzorstvom "Chicago Clearing House". V zvezi s pošto hranilnico Zdrav. držav.

1825 Blue Island Ave.,
vegal Loomis ulica,
CHICAGO, ILLINOIS.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, regnilje, stike, kape, pešice, in vse potrebščine za druž. in jed. Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenice poljšamo natančno. F. KERZE, 3711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2148-49-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljškem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naše posebnost so tiskovine za drvo in trgovce. — — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

F. K. Bauzon,

5920 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.

Cenjenim rojakom širom Zdravstvenih držav, kot izkušen in stari mojster v stroki resalnega in brivnega stroja, da brusim britve, škarije, ter sploh vse kar reže in kosl. V zalogi imam nove britve, škarije, brivne stroje, (Safety Razors), ter sploh vse brivno priprave. Ker ne razpolagam cenikov, naznanjam rojakom, da prodajam jamčene britve od \$2 naprej do \$10.

Pozor! Za lovec imam v zalogi puške, popravljam puške in samokrese. Pri naročilu ne smete pozabiti priložiti vaš natančen naslov. Za natančnejše podatke se obrnite na zgoraj označeni naslov: Se vam priporoča edini Slovenec v tem poslu.

ZADEVE V STAREM KRAJU

bode treba sedaj vrediti. Potrebnovali boste pooblastila, potrdila, obveznice, izbrise in razne druge notarske potrjene listine. Za vse take stvari se vedno obrnite do mene, kateri moja praktična skušnja vam jamči dobro delo. Pazite pred ljudmi, kateri le preže na vaš žep. Vam pojasnila glede potovanja v staro domovino dajem brezplačno.

ANTON ZBAŠNIK, Javni Notar,

Ste. soba 102 Bakewel Bldg. — Corner Diamond and Grand St.,
PITTSBURGH, PA.

(Ravno nasproti kort House.)

Dolžnost do vaše družine vas veže, da imate vaš lastni dom.

Kupite v naprednem mestu! Še je nekoliko krasnih stavbišč (lotov), katere hranim za Slovenske družine, zakaj prepričan sem, da hvaležen bo vsakdo ki bode sedaj kupil.

Delo se lahko dobi v premogorovih ali pa v tovarnah. Pridite sami in si oglejte prostor, ali pa pišite za natančno pojasnila na naslov

Frank Scurich, Realtor,

BRIDGEVILLE, PENNSYLVANIA.

v kloster ali h konjedereem, ali pa se obeži — na vrat kake lepe solnčne rože! She may be tall, she may be small, she may be any, any, any kind at all. . . . Gajžla.

Bela Kun interniran v Karlsruhe. Dunaj. — Listi poročajo, da je Bela Kun, vodja ogrskih komunistov, interniran v Karlsruhe na čehoslovanski mej, in sicer v gradu barona Vanderstratena.

PRODA SE DOBRA LOTA (STAVBIŠČE.)

v Garry, Duluth, Minn., v bližini velikega mesta in poleg velikih tovarov. Lota je na vogalu, blok 75 šteje loto je 1, meri 34x100. Je na 109th Ave. W. in Mc Cognagle St. Lota je v lepem kraju in je vredna \$4000.00. Proda se za nizko ceno, radi bolezni in smrti. Za natančnejša pojasnila obrnite se osebno ali pišite na list "Prosveta" 2657 So. Lawndale ave, Chicago, Ill.